

In één jaar leven bijna 8% duurder

(Van een verslaggever)

De prijzen zijn in de maand december verder gestegen. Volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek, dat de prijsverhoging op 0,3 pct. stelt, werden onder meer duurder aardappelen, fruit, koffie, vlees, vis, eieren, meubelen, woningtextiel en schoenen. In vergelijking met een jaar geleden — half december 1971 — was er een prijsverhoging van 7,9 pct. Dit is één van de grootste prijsstijgingen sinds de eerste jaren na de oorlog.

Daarbij moet er rekening mee worden gehouden dat deze officiële prijsverhoging niet meer dan een flauwe afspiegeling is van de werkelijkheid. De huisvrouwen ervaren in de praktijk

Volgens CBS: In december hogere prijzen van aardappelen, fruit, koffie, vlees, vis, eieren, meubelen, woningtextiel en schoenen

meestal een grotere toeneming dan in de CBS-cijfers tot uiting komt. Na december is de duurte in sterke mate verder toegenomen door verhoging van BTW, belastingen, tarieven en andere regeringsmaatregelen en door prijsopdrijving door de grote ondernemers.

Zij hebben al laten weten dat in 1973 zeker op een prijsverhoging van opnieuw 8 pct dient te worden gerekend.

EEG-politiek treft bevolking

Uit het jongste maandoverzicht van de Europese commissie in Brussel blijkt hoe de EEG-politiek van de concerns en hun volgzaam regeringen de prijzen in alle EEG-landen opjaagt. De laatste tijd zijn de consumptieprijzen in de gehele EEG snel blijven stijgen. Die stijging is bijzonder sterk bij de voedingsmiddelen, terwijl ook de prijzen van de industriële consumptiegoederen nog steeds omhoog gaan, aldus het bulletin.

Wat de industriële consumptiegoederen betreft zijn de prijzen het meest gestegen in Nederland en West-Duitsland.

Na vastgesteld te hebben dat het met de industriële produktie in de EEG goed gaat en een stijging vertoont, wordt een snelle groei van de uitgaven voor het gezinsverbruik geconstateerd.

Maar de sterke prijsstijging remt, aldus het EEG-overzicht, in forse mate de 'hoeveelheidsontwikkeling' af, waarmee wordt toegegeven dat de inflatiepolitiek leidt tot bezuiniging in de gezinnen en tot afremming van de afzet.

De produktie in de metaalverwerkende industrie handhaaft zich op een hoog peil, bij een vermindering van het aantal werknemers in de verschillende bedrijfstakken. Daaruit kan de conclusie worden getrokken, dat per man meer wordt geproduceerd en de winsten — mede door de extra prijsverhogingen — over de gehele linie toenemen.

Enorme kettingbotsing bij Kopenhagen

Honderden auto's zijn vrijdag betrokken geraakt bij een enorme kettingbotsing op de grote verkeersweg ten westen van de Deense hoofdstad Kopenhagen. Op het moment van het ongeval was het wegdek spiegelglad en hing ter plaatse een dichte mist. Volgens de politie kwamen twee personen om het leven en liepen vijf ernstige verwondingen op. Vele tientallen werden licht gewond. 33 auto's werden zodanig

beschadigd dat ze moesten worden weggesleept. De 'kettingreactie' begon toen een tankwagen ging schuiven en dwars over de rijbaan kwam te staan. Het gevaarte blokkeerde drie files van de drukke 'vestmotorvej' die naar en van de hoofdstad leidt. 'Ik dacht dat een vliegtuig was neergestort. Auto's stonden in brand terwijl de inzittenden bekneld waren geraakt. Een chauffeur zat een half uur lang bewusteloos achter het stuur tot brandweerlieden erin slaagden hem te bevrijden. En al die tijd konden we auto's achter ons op elkaar horen schuiven', aldus een gereedde automobilist.

Doordat de reddingsactie zeer vlot op gang kwam kon verder onheil worden voorkomen. Vele brandende auto's konden in korte tijd worden geluist en beknelde bestuurders bevrijd. Op de foto: een beeld van de ravage.

ALGEMENE STAKING IN ITALIË

Miljoenen arbeiders in Italië hebben vrijdag deelgenomen aan de algemene staking die door de drie grote vakcentrales was uitgeroepen tegen de sociale en economische politiek van de regering-Andreotti. Naar schatting werd er door 14 miljoen van de in totaal 20 miljoen werknemers in Italië gestaakt. In Rome en omgeving duurde de staking de gehele dag, elders in het land werd het werk neergelegd voor perioden variërend van een half uur tot vier uur. Alle treinen stopten een half uur, alle lagere scholen waren de hele dag dicht. In de meeste steden werden demonstraties gehouden. Zowel in Milaan als in Napels namen daaraan vele tienduizenden deel. Los van de algemene protestactie was reeds een tweedaagse staking gaande van ruim 100.000 PTT-ambtenaren. Ook het personeel van de benzinstations staakt voor hogere lonen.

De actie van de vakbeweging is vooral gericht tegen de prijspolitiek van de regering (in Italië is zojuist de BTW ingevoerd), tegen het uitblijven van maatregelen ter bestrijding van de werkloosheid en tegen de systematische verwaarlozing van het achtergebleven Zuiden. De vakbonden eisen voorts hervormingsprogramma's ter verbetering van de gezondheidszorg, het onderwijs en de overheidsadministratie.

Aan de vooravond van de dit weekeinde in Heerenveen te verrijden nationale schaatskampioenschappen voor amateurs bereikte de KNSB overeenstemming met Friese Vlag (Riviera) als sponsor voor de kernploegen. Enkele rijders en rijders tonen de naam van de sponsor op hun trainingspakken, anderen weigerden dat. Zie verder pag. 6.

Cynische provocatie Amerikaanse onder-minister

'Een cynische provocatie'. Met deze woorden heeft de Noord-vietnamese delegatie in Parijs gisteren de uitlatingen bestempeld van de komende Amerikaanse onderminister van defensie, Clements, die donderdag in Washington zei het gebruik van atoomwapens tegen Noord-Vietnam niet te willen uitsluiten. De uitlatingen van Clements veroorzaakten zowel in Amerika als daarbuiten onmiddellijk grote beroering. Leden van het Amerikaanse Congres verlangden een onderzoek, in Zweden werd door verschillende organisaties geprotesteerd.

Clements, een oliemiljonair uit Texas, is als onderminister nog niet in functie. Hij deed zijn uitlatingen donderdag tijdens een hoorzitting van de Senaatscommissie voor de strijdkrachten die de benoeming nog moet bekrachtigen. De onbeschaamde agressieve mentaliteit van Nixons nieuwste uitverkorene kwam naar voren bij zijn antwoorden op vragen uit de commissie. De beroering over het optreden van Clements was zo groot dat het Witte Huis, het Pentagon en het State Department gisteren in de loop van de dag in allerijl met tegenverklaringen kwamen. Nixon liet zijn perschef verklaren dat kernwapens niet tot de middelen behoren die hij in Vietnam zal gebruiken. Aan het vertrouwen van Nixon in zijn komende onderminister van defensie blijken diens uitlatingen overigens niets te hebben afgedaan. In de Noordvietnamese persverklaring in Parijs werd gisteravond gezegd dat het dreigement van Clements 'de oorlogshysterie onthult van de Amerikaanse leiders'. 'Het is een cynische provocatie niet alleen tegen het Vietnamese volk maar tegen alle Amerikanen en de hele mensheid, die vastbesloten verlangt dat de regering-Nixon zijn bombardementen stopt en snel het vredesaccord tekent'.

Verklaring 27 Friese artsen:

'Ook wij hebben eens euthanasie gepleegd'

Een aantal Friese artsen (27) heeft in een brief aan het artsenechtpaar Postma-Van Boven te Noordwolda verklaard dat zij 'eens' euthanasie op een patiënt hebben gepleegd.

Dit heeft dr. C. P. van Heel, voorzitter van de afdeling Heerenveen van de maatschappij tot bevordering van ge-

Overleg over overplaatsing CBS afgebroken

Het overleg over het regeringsplan tot overplaatsing van het CBS uit Den Haag naar Heerlen is gisteravond in feite afgebroken. De vijf centrales van overheidspersoneel gaven toen te kennen dat zij op dit moment weigeren advies uit te brengen aan de regering over deze kwestie.

Volgens mededelingen van de zijde der ambtenarencentrales hadden de ministers Langman en Geertsema nauwelijks geluisterd naar de argumenten van een reeks deskundigen tegen de overplaatsing. Het kabinet, zo bleek uit de mededelingen van Geertsema, wenst nu op korte termijn een beslissing te nemen en zal die dan aan de centrales mededelen. Een besluit om het CBS toch over te plaatsen, nadat tweemaal eerder het besluit is gevallen dit niet te doen, zal ongetwijfeld op fel verzet van de betrokken ambtenaren stuiten.

Thieu-troepen lijden nederlagen

Eenheden van het bevrijdingsleger van de Voorlopige Revolutionaire Regering hebben vrijdag op minstens 60 plaatsen in Zuid-Vietnam aanvallen ondernomen op posities van de troepen van de Amerikaanse marionet Thieu. Dit blijkt uit mededelingen in Saigon. Hevige gevechten deden zich voor ten noordwesten van Saigon. Grote aantallen Amerikaanse jachtbommenwerpers en ook B-52's werden ingezet om te trachten de opmars van de vrijheidsstrijders te verhinderen. De Thieu-troepen hebben onder meer bij de stad Tay Ninh zware verliezen geleden.

In Parijs vond gisteren een nieuwe ontmoeting plaats tussen de Noordvietnamese onderhandelaar Le Duc Tho en Nixons afgezaant Kissinger.

Vandaag voortzetting Parijse onderhandelingen

Het was gisteren de vijfde bijeenkomst sinds de hervatting van de besprekingen deze week. De technische experts vergaderden apart. Over het verloop

van de besprekingen is niets bekend.

Mekong-route afgesneden

Uit Cambodja — vooral het deel aansluitend op het gebied ten westen van Saigon — worden omvangrijke operaties van de bevrijdingsstrijdkrachten gemeld. De hoofdstad Phnom Penh, waar een Amerikaans marionettenbewind zich met steun van Thieu tracht staande te houden — is van de kust afgesneden. Gisteravond werd bekend dat ook de aanvoertroute over de rivier de Mekong van Saigon naar Phnom Penh is afgesloten.

Scheepskonvoeien geladen met Amerikaanse oorlogsmateriaal en benzine kunnen niet verder. Amerikaanse vliegtuigen voeren ook in Cambodja hevige beschietingen en bombardementen uit.

Na mislukking herstel 'oude vijf' Onderzoek naar een extra-parlementair kabinet

(Van onze Haagse redactie)

Op verzoek van de fractievoorzitters van de KVP, ARP, VVD en CHU gaat informateur Ruppert een onderzoek instellen naar de kansen voor de vorming van een extra-parlementair kabinet nu in dit stadium herstel van de rechte vijf partijcoalitie niet mogelijk is gebleken. Maandag zal de informateur meedelen wat hij onder een extra-parlementair kabinet verstaat. Daarna gaat hij zijn consultaties van de fractievoorzitters weer beginnen. De eerste die hij ontvangt is PvdA-fractievoorzitter Den Uyl.

KVP ontwijkt uitspraak over samenwerking met VVD

Informateur Ruppert had gistermorgen op een persconferentie nog gezegd dat hij het advies van KVP-fractievoorzitter Andriessen niet zou opvolgen, die in zijn brief van woensdag om een onderzoek naar een extra-parlementair kabinet vroeg.

Hij meende dat het in zijn opdracht lag om allereerst na te gaan om een minderheidskabinet van de vier partijen gevormd zou kunnen worden. De consequentie daarvan zou echter zijn, dat met name de KVP zich over verdere samenwerking met de VVD zou moeten uitspreken. Gezien de beslist afwijzende opvattingen die daarover in de KVP leven, ze zijn zowel op de partijraadvergadering als in een brief van de kieskringvoorzitters uit de vier

grote steden kenbaar gemaakt, zou een uitspraak van Andriessen ten gunste van samenwerking met VVD hem grote moeilijkheden bezorgd hebben. Vandaar de afdwang om de informateur om deze uitspraak nu nog niet af te dwingen.

De VVD, die zich eerder zeer negatief over een extra-parlementair kabinet had uitgelaten, heeft het voorstel van Andriessen gesteund, omdat zij als regeringspartner nog niet wil worden afgewezen. Ook een extra-parlementair kabinet, dat beslist geen neutraal kabinet is zoals sommigen wel menen, biedt uiteindelijk voor de VVD ook mogelijkheden. Mocht de vorming van een extra-parlementair kabinet niet slagen, dan kan altijd nog op een vier partijenkabinet, dat door Ruppert nadrukkelijk nog niet is afgeschreven, worden teruggevallen. De VVD zal dat dan ongetwijfeld de laatste mogelijkheid noemen om het land een kabinet te bezorgen en proberen het daarmee de KVP zo moeilijk mogelijk te maken.

Niet kleurloos

Ruppert heeft zich bij het verzoek van de vier fractievoorzitters neergelegd. Je kunt moeilijk tegen de wens van de vier in de mogelijkheden voor een geringssamenwerking tussen hen gaan onderzoeken, zei hij. Voorts wees hij op de in heel politiek Den Haag levende overtuiging, dat een gesprek over een vier partijenkabinet gisteren negatief was zijn geëindigd. In Den Haag wordt nu met belangstelling uitgekeken naar de omschrijving die Ruppert maandag zal geven van een extra-parlementair kabinet. Hij benadrukte gisteren al dat ook een extra-parlementair kabinet voor de verwezelijking van zijn programmapunten een meerderheid in de Tweede Kamer moet zien te vinden. Bovendien is een extra-parlementair kabinet niet kleurloos maar én door zijn samenstelling én door zijn regeringsprogramma wel degelijk politiek gekleurd. Het enige verschil met een parlementair kabinet is, dat er geen zgn. regereerakkoord is waar bepaalde fracties in de Kamer zich aan hebben gebonden. Helemaal zonder afspraken zal het echter ook niet kunnen.

Ruppert zal zodra hij zijn formule van een extra-parlementair kabinet aan de openbaarheid heeft prijsgegeven de fractievoorzitters van achterenvolgens PvdA, KVP, VVD, ARP, DTP, CHU, D'66 en DS'70 ontvangen. Hij verklaarde dat hij de fractievoorzitter van de CPN niet meer zou uitnodigen, omdat reeds in een eerder stadium door de CPN-fractie precies was meegedeeld hoe zij tegenover ieder mogelijk kabinet zou staan. Dat standpunt is volstrekt duidelijk, aldus Ruppert.

Nog niets afgeschreven

Opmerkelijk is, dat zowel Wiegel (VVD) als Biesheuvel (ARP) zich nogal sceptisch hebben uitgelaten over de mogelijkheid dat een extra-parlementair kabinet wordt gevormd. Beide fractievoorzitters verklaarden gis-

Vervolg op pag. 6

Massale verkoop nationaal affiche campagne op Amsterdamse scholen voor vrede in Vietnam

(Van een verslaggeefster)

De campagne voor voortgezet onderwijs gaat deze week op initiatief van

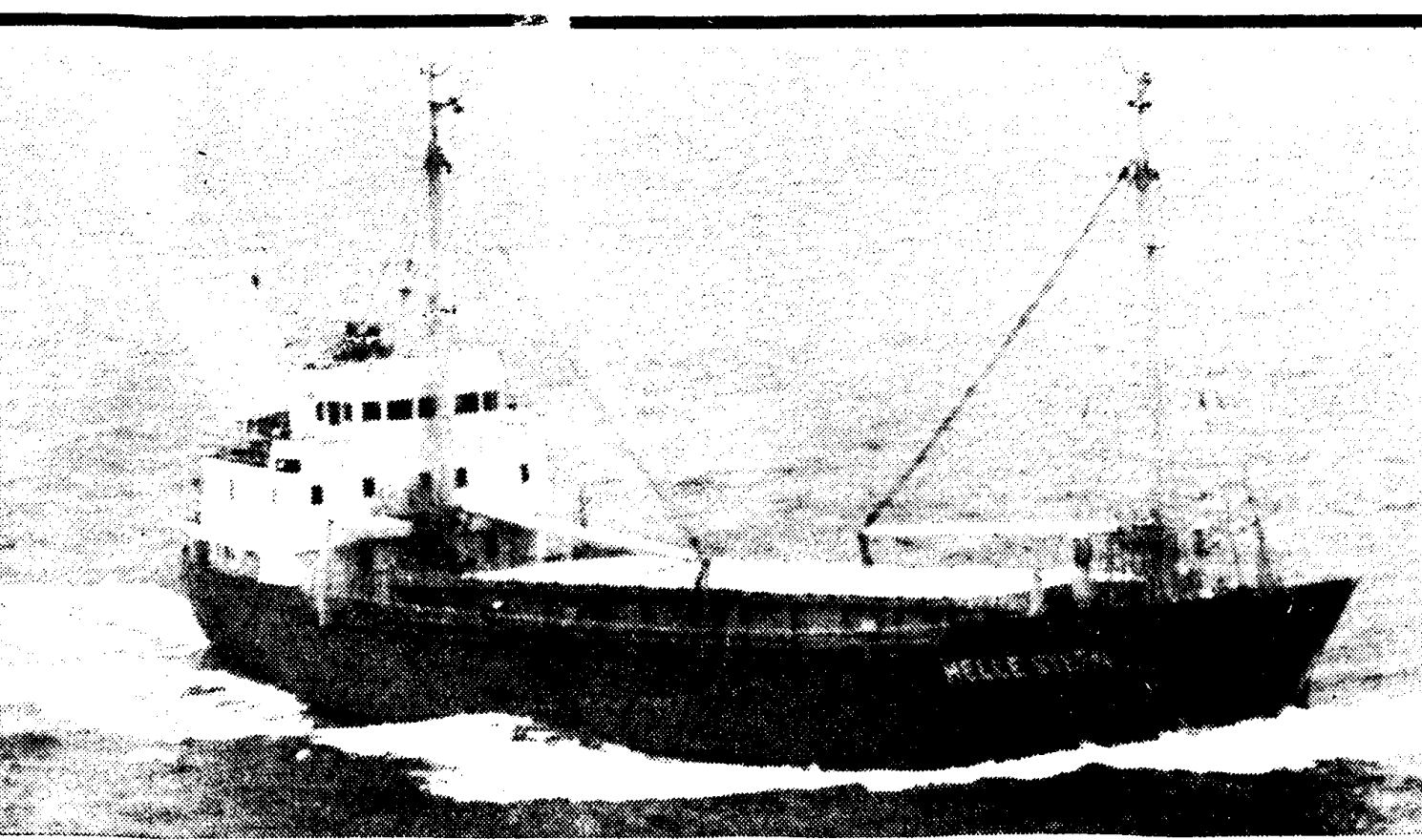
het comité Jongeren voor Vietnam een grootscheepse campagne van start tegen de Amerikaanse oorlogsvoering in Viet-

nam, waarbij een massaal georganiseerde verkoop van het nationale affiche *Nixon reken nu!* centraal zal staan. Om de leerlingen in de gelegenheid te stellen allen aan de verkoopactie deel te nemen wordt het lesprogramma op alle openbare scholen voor voortgezet onderwijs vrijdagmiddag om 2 uur afgebroken.

Schoolleiders stemmen in met initiatief

De colleges van schoolleiders bij VWO-HAVO bij het MAVO en bij het Lager Beroepsonderwijs in Amsterdam hebben hieraan vrijdagmiddag tijdens een bijeenkomst met leden van het comité Jongeren voor Vietnam hun medewerking toegezegd, evenals de Amsterdamse ABOP. Ook stemden de schoolleiders in met het voorstel van het comité om op alle Amsterdamse scholen een lesproject over Vietnam te introduceren waarmee in de komende week gewerkt zal kunnen worden. Hierbij zal het comité vele affiches en foto's beschikbaar stellen. Leden van het comité

Vervolg op pag. 6

De Deense kustvaarder Hellesteen, die vrijdag de Katwijkse vissersboot Marina Christina aanvoer en voor f 20.000 schade toebrengt. De Deen werd op verzoek van de Katwijker door een vliegtuig van de marine gefotografeerd.

Heroïne in lijken gesneuvelde Amerikanen

In verdovende middelen gaan miljarden om

(door Rob Bishoff)

In de Verenigde Staten kwam onlangs een lugubere smokkel aan het licht. Er werd een hende opgerold die heroïne uit Zuid-Vietnam naar de VS vervoerde in de lijken van omgekomen Amerikanen. In Saigon werd de kostbare contrabande in de lichamen verstopt en op Amerikaans grondgebied haalde een handlanger de verdovende middelen weer voor de dag. Om het verder voor duur geld te verhandelen aan de talloze slachtoffers van heroïneverslaving, die bij elkaar per jaar zo'n 5 miljard dollar

laten vloeien in de richting van de grote en vaak ogenschijnlijk keurige zakenlieden die een netwerk van illegale handelswegen exploiteren om het spul in de VS te brengen. De weg via de lijken is symbolisch voor de handel in hard drugs. Het is een niets-ontziende business, waar grote kapitalen achter steken. Het is ook meedogenloze uitpersing van zieke, verslaafde mensen — die vaak in een ontredder toestand zijn geraakt mede door de morele kater van de Vietnamese oorlog. Voor zover ze al niet als soldaat in Vietnam verslaafd zijn geraakt.

French Connection

De vindingsrijke van de smokkelers is groot. De keren dat ze door de mand vallen leveren ze kleurrijke verhalen, waar de sensatie-pers weken op teren kan. Of zelfs stof voor een spannende film, zoals het geval was met de French Connection — de weg van Turkse plantages via druglaboratoria in Marseille naar de VS. De gezuiverde heroïne werd daarbij weggeborgen in de bekleding van auto's, en zo in New York van boord gehesen.

Hoe kleurrijk ook, het gaat om een bikkelaarhandel, die bedreven wordt door doortrapte gangsters. En wat de French Connection nog meer leert, bleek kortgeleden. De heroïne, die in beslag werd genomen toen de bende werd opgerold, is verdwenen uit het politiedepot. Verkocht door een corrupte agent, gestolen, ... niemand die het weet.

Dat corruptie, politie-functionarissen een bepaalde rol spelen in de Amerikaanse heroïne-business is duidelijk. Het is tenminste nauwelijks voor te stellen hoe het anders mogelijk is dat een miljardenhandel als deze zich vrijwel ongestoord afspeelt. Officiële cijfers onthullen dat slechts 20% van de aanvoer onderschept wordt en de algerooste handelaren blijven meestal buiten schot.

Maar hun rol valt in het niets vergeleken met de geheime inlichtingendienst, die allerlei verbanden heeft in deze handel. Verschillende activiteiten, die niet op de VS-begroting voorkomen, worden met de opbrengst gefinancierd en Air Vietnam, de CIA-luchtmacht in Zuid-Vietnam, was ingeschakeld bij het vervoer. De verschillende marionettenregimes in Saigon, en ook in andere landen van Zuidoost-Azië, waar de CIA en andere diensten een rol spelen, bedrijven deze louche handel en gros en bij tijden zo goed als openlijk. En zonder dat deze trouwe bondgenoten van het Witte Huis worden aangepakt is elke actie tegen de narcotica tot mislukken gedoemd.

Ruim half miljoen verslaafden

Niettemin is het juist Nixon die zich opwerpt als de grote bestrijder van drugs. Van die houding druipet de huichelachtigheid af. Ook al omdat de Nixon-regering nauwelijks iets doet voor de slachtoffers. Ze kunnen terecht in de gevangenis; daar is plaats voor iedereen. Met werkelijke behandeling van verslaafden is het echter treurig gesteld. Terwijl er toch zo'n 560.000 Amerikanen aan heroïne zijn verslaafd, 10 maal zoveel als in 1960. Die verslaafden besteden jaarlijks gemiddeld 8.000 dollar aan het verdoven: de middel; wat de oorzaak is van zeer veel diefstallen en berovingen. In New York zelfs van de helft van alle misdaden.

De autoriteiten in Washington treden

De papaverooft in een aantal gebieden in Birma wordt met vrachtwagens opgehaald. Uit de knoppen wordt opium gemaakt. Amerikaanse geheime diensten delen in de winst en spinnen allerlei intriges rond de handel.

deze ontstellende toestand met een karig budget tegemoet. Hoofdzakelijk met de ouderwetse politie-methoden vanuit Nixons orde en rust-theorieën. Het narcoticabureau heeft een budget van 78 miljoen en bij de bestrijding van de drughandel zijn 710 specialisten betrokken, van wie 410 hun speurwerk verrichten op het belastingkantoor, waar ze zoeken naar onregelmatigheden in de opgave van inkomsten. Daarbij komen dan nog 532 douaniers, die de kust en de grens met Mexico en Canada in de gaten moeten houden.

Marionetten

Jaarlijks wordt in de gehele wereld naar schatting 1.200 ton opium illegaal geproduceerd. Door zuivering wordt daaruit dan heroïne gewonnen, een witte stof, waaraan de gebruikers geestelijk, lichamelijk en financieel ten gronde gaan. 58% van de opium in de wereld wordt verbouwd in Birma, Thailand en Laos. De zgn. Gouden Driehoek. In het Indo-Chinese hoogland wordt de papaverplant in grote hoeveelheden verbouwd door bergstammen, onder oogluikende goedkeuring van de CIA, die in ruil vrijwilligers krijgt voor speciale huurliederskorpsen. Van Zuidoost-Azië gaat het spul rechtstreeks uit Saigon, via Singapore of ook wel via de Britse kolonie Hong Kong en Engeland naar Amerika. Grote hoeveelheden worden via Panama vervoerd.

In het algemeen heeft een aantal Zuid-Amerikaanse staten zich ontwikkeld tot belangrijke schakels in verschillende smokkelroutes. Daar eindigen ook een aantal routes vanuit Marseille, waar het via München of Italië uit Turkije aangevoerd wordt.

Naar verluidt hebben de smokkelwegen over de Atlantische Oceaan de laatste jaren relatief aan belang ingeboet. Enkele zijn helemaal opgerold, maar via de Stille Oceaan is juist een massale aanvoer op gang gekomen.

Uit Zuid-Amerika, aan de onherbergzame Andes ook een ander middel, cocaïne, verbouwd wordt, brengen

De papaverooft in een aantal gebieden in Birma wordt met vrachtwagens opgehaald. Uit de knoppen wordt opium gemaakt. Amerikaanse geheime diensten delen in de winst en spinnen allerlei intriges rond de handel.

de smokkelbendes hun waar via Mexico of het eilandrijke Caraïbische gebied naar de VS. Met plezierboten, sportvliegtuigjes en verstopt in bagage wordt het de grens over gebracht. In het woestijngebied aan de Mexicaans-Amerikaanse grens scheren de lichte vliegtuigjes bijna op de grond tussen de cactussen door, om te ontsnappen aan de radarposten, die de VS hebben neergezet in Texas en Nieuw-Mexico. Als ze te hoog vliegen worden ze mogelijk onderschept door straaljagers van de grenswacht.

De truc van het laagvliegen blijkt echter goed genoeg te werken, zodat hij nog door velen wordt toegepast. Met succes.

Vanaf Jamaica, Haiti, Martinique en andere paradijselijke vakantieoord in de Caraïbische Zee brengen plezierjachten ladingen heroïne en andere verdovende middelen naar Florida.

Lange karavanan doorkruisen Zuidoost-Azië. De lastdieren dragen de ruwe opium uit de Gouden Driehoek naar plaatsen waar het wordt verwerkt tot heroïne. Via Saigon, Hong Kong en andere plaatsen bereiken de verdovende middelen de VS.

Kwomintang

Een gedeelte van het vervoer komt voor rekening van amateurs, die een hoeveelheid vervoeren in uitgeholde hakken of zelfs een keer in een levende boa constrictor. Het merendeel gaat echter via beproefde, professionele kanalen. Een voorname plaats neemt een select aantal van Corsica afkomstige Franse families in, die al vanaf de dertiger jaren in de smokkel zitten. Deze grote jongens doen zelden alleen in heroïne. Le Hsing-han, die lange tijd bijna absoluut heerser was in de 'gouden driehoek' Birma-Thailand-Laos organiseerde hele karavanan, dikwijls van 200 ezels en 200 dragers, met 600 gewapende bewakers. Hij beschikte overigens over een privilegie van 5.000 plaatselijke stamleden en deserteurs uit de '38ste onafhankelijke divisie' van Tsjang Kai-sjeks Kwomintang-leger, waarmee hij in broederlijke samenwerking met de Birmaanse regering de bevrijdingsbeweging in Birma bestreed. Op de terugweg smokkelde zijn karavanan vaak wapens mee in opdracht van de Franse geheime dienst.

De afronding van het big business-aspect zijn de geheime, genummerde bankrekeningen, die behalve in Zwitserland ook in Panama — het Centraal Station van de drug-handel — voorhanden zijn. In dit kleine landje heeft het Amerikaanse leger na de tweede wereldoorlog bijna honderd afgelegen landingsbaantjes achtergelaten. Die worden nu omgeven door een reeks grote internationale bankbedrijven. Toegenomen van 6 in 1963, tot 33 nu.

Driehonderd jaar geleden stierf groot Frans toneelschrijver

MOLIERE — SPIEGEL VAN DE GROTE EEUW

10 februari is het 300 jaar geleden, dat Molière zijn laatste rol op het toneel volbracht. Enige uren later blies hij de laatste adem uit. Ironisch genoeg droeg dit stuk de naam 'De Ingebeelde Zieke'. Drie eeuwen later is de naam Molière een begrip in literatuur en toneel. Iedere bezoeker van Parijs kan, zelfs in de zomer, het huis van Molière met een bezoek vereren. En dat is dan niet een mausoleum, voorzien van de schrijftafel met het laatste

kopje waar hij koffie uit dronk en zijn hoogst eigen pen, maar het grote theater de Comédie Française. De gelijknamige toneelgroep speelt er jaar in jaar uit beroemde stukken als: De Vrek, de Misanthrop, Tartuffe. Deze zeventiende-eeuwse stukken kunnen nog steeds in de originele versie vertolkt worden dankzij het feit dat de Académie Française de taal voor al te veel veranderingen heeft behoud.

In Nederland kunnen we soms deze groep zien; dit najaar nog werd Tartuffe door hen gebracht. Ook in het Nederlands wordt Molière regelmatig gespeeld. Talloze vertalingen hebben getracht de originele tekst recht te doen; maar vooral de stukken op rijm zijn praktisch onvertaalbaar. De Misanthrop, dat dit jaar in de vertaling van Joris Diels door de Haagse Comedie wordt gespeeld, lijdt onder dit verschijnsel. Wie geïnteresseerd is in documentatie over Molière kan dit najaar een tentoonstelling over hem gaan bezichtigen in het toneelmuseum te Amsterdam.

Jean Baptiste Poquelin

Als Molière in 1673 sterft heeft hij een veelbewogen leven achter de rug. Dit leven begon in 1622 onder de naam Jean Baptiste Poquelin. Al jong werd hij door zijn grootvader meegenomen naar allerlei kluchten, de toneelmidde van die tijd. Zijn vader was een welgestelde koopman, die nogal opzag tegen de adel. Jean Baptiste volgt dan ook het chique Collège de Clermont, waar hij wordt overvloed met scholastiek en latijn, waarvan men later in zijn werk vele sporen vindt. In de jaren '40 breekt hij met zijn burgermilieu, met de schitterende carrière die voor hem opstaat, om een zwervend leven als toneelspeler tegemoet te gaan. Jean Baptiste Poquelin bestaat niet meer, Molière bouwt een bestaan in de toneelwereld op.

Kerkelijke ban

Het nieuwe leven brengt heel wat problemen met zich mee. Wegens schulden maakt hij kennis met de gevangenis. De kerk doet hem een als alle toneelspeers in die tijd — in de ban. Zijn gezondheid laat te wensen over en het werk is zwaar. Vijftien jaar houdt Molière dit leven vol, voor hij eindelijk een wat rooskleuriger toekomst in Parijs tegemoet gaat.

Een jongere broer van Lodewijk XIV trad als beschermheer van zijn groep op, geen geringe eer. En dan beginnen de jaren van het grote succes. De financiële gunstige situatie maakt het Molière mogelijk veel te schrijven. Vooral de jaren dat de groep zich de 'Comédiens du Roi' mag noemen zijn een goede tijd. Alle stukken van hem roepen de nodige kritiek op, maar dankzij de zeer hoge bescherming kan hij zich van alles permitteren. Zijn stukken die steeds om maatschappelijke problemen draaien oogsten evenwel bijval als ze vijanden maken.

Niet de geringste onder de tegenstanders van deze kritiek op de maatschappij is de kerk. Haar wraak strekt zich zelfs uit tot na zijn dood: de in

die tijd gebruikelijke absolutie werd aan Molière niet verleend. Het uiterste wat Lodewijk XIV voor hem gedaan kon krijgen was een nachtelijke begrafenis onder begeleiding van twee gewone priesters. Dat zal dan wel de enige Molière-scène geweest zijn, waarbij de devoten in hun handen klaptten!

'Ik denk er niet aan, wie dan ook te sparen'

De nieuwe omgeving van het Hof wordt door Molière kritisch bekeken. Alle vleierij en roddels doet hij af in de Misanthrop met de volgende woorden: 'Hooggeboornen weten alles zonder iets geleerd te hebben; Maar voor de koning, zijn beschermer, past hij wel op: want een vorst die wars van alle list en logen tot in het hart der onderdanen ziet, draait men niet en gestraft een rad voor ogen.'

Nog sterker geldt zijn kritiek de Jansesten, rechtse afscheiding van de roomse kerk. In het beroemde Tartuffe gaat hij er keihard tegenaan. Deze superdevoet blijft een rasechte bedrieger te zijn. In het hele stuk druipet de schijnheiligheid ervan af. De kwestie van de zonde, een enorm punt van discussie in die tijd, wordt door de heer Tartuffe als volgt afgedaan: 'En 't kwaad schuilt enkel in het gerucht ervan. 't Wordt schuld eerst als 't de wereld wordt verkondigd. Men zondigt niet wanneer men heimelijk zondigt.'

En deze zelfde mentaliteit treffen we aan in de figuur van Arsinoë uit de Misanthrop, en ook zij valt lelijk door de mand. Dan zijn er nog talloze zaken die Molière niet aanstaant: het salonleven en de daarbij behorende Preciositeit, het uithuwelijken van jonge meisjes, de neiging van vele mensen om voor beter aangezien te willen worden dan ze zijn.

De slechte gezondheid van Molière bracht hem in contact met heel wat doktoren. Molière ziet daar niet veel heil in, zoals blijkt uit 'De Ingebeelde Zieke'. Al het potjeslatijn, waar hij mee te maken heeft gehad schijnt hij in één stuk te verwerken. Een schitterende parodie van een dokterseed legt Argan aan het slot af: 'Grote doctores van de medische facultatis van de rabarber en van de rabarbis, van de piluls en van de purganski... 'Geen geringe bespotting van de artsenij. En ook de positie van de vrouw houdt Molière bezig. Zijn ideaalbeeld van de vrouw is een charmante, intelligente maar niet te ontwikkelde vrouw, zoals Henriëtte uit Geleerde Dames. Als tegenpool van de andere vrouwen uit dit stuk, die belachelijk gemaakt worden om hun malte zucht naar kennis, is deze Henriëtte tevreden met: '... een man, kinderen en een huishouding. Ik zie daar voor zover ik

oordelen kan niets wat stuitend is, noch iets dat schrik aanjaagt'. En daarmee getuigt Molière dan van zijn conformisme, hier en daar kan een klein trapje tegen de maatschappij gegeven worden, maar de grondvesten mogen niet aangetast worden. Heeft Molière nogal wat kritiek op zijn omgeving, zijn stukken zijn er niet minder opgewekt door. In alle scènes, waarin de dramatiek van de personen te groot dreigt te worden last hij een grapje in. Daarmee blijft hij dicht bij zijn leerschool: de kluchten van de Italiaanse Comedia dell'Arte, die hij in zijn jeugd zoveel zag. Als hofschriftver voldeed hij daarmee aan de eisen van zijn publiek, bovendien spreid hij er zijn dramaturgische kunnen in ten toon. Het zijn als het ware de smarlappen van die eeuw: met een lach en een traan wordt het publiek op zijn wenken bediend. Zo stuurt Molière zijn kijkers nooit te leurgesteld naar huis, het slot van de stukken is altijd gelukkig, om met Dorine uit De Burger Edelman te spreken: Al die 'dingen eindigen met het huwelijk'.

Zien en gezien worden

In de loop van driehonderd jaar is er heel wat veranderd. Als men bedenkt, dat in Molières tijd de schouwburg meer een plaats was om gezien te worden dan om te zien, dat het toneel gevuld was met publiek, dat de belichting met toortsen en kaarsen ging, dat men praatte en in en uitliet tijdens de voorstelling, dan is er heel wat veranderd. In de loop der eeuwen is men minder stil gaan staan bij de werkelijke kritiek die Molière leverde op zijn tijd. En zo zijn we gegreep naar een statische vorm van Molière-uitvoeringen, waarbij men lacht om de grap, klapt aan het einde van de akte, maar niet meer stilstaat bij de typisch 17de-eeuwse inhoud van de stukken. Het-geen niet in de laatste plaats te wijten is aan de vaak uiterst vlakke vertolking ervan.

Roel Kapteijn

82

Ik stond op om haar voorbeeld te volgen — deels omdat ik haar niet vertrouwde, deels omdat ik liever niet met haar aan alleen bleef. Maar eer ik bij de deur was, vroeg de graaf mij om nog een kop thee. Toen ik hem die ingeschonken had en weer probeerde weg te komen, hield hij mij weer tegen. Dittmaal door naar de piano terug te gaan en mijn oordeel te vragen in een muzikale kwestie waarbij naar zijn zeggen de eer van zijn land op het spel stond.

Het hielp niet of ik al zei dat ik niet het minste verstand van muziek had. Hij moest en zou mij laten horen hoezeer ten onrechte de Italiaanse muziek ten achter werd gesteld bij de Engelse oratoria en de Duitse symphonieën. Vergat wij dan zijn onsterfelijke landgenoot Rossini? Was Mozes in Egypte dan geen oratorium al werd erbij geacteerd (wat nog wel zo mooi was)? Was de ouverture Wilhelm Tell niet een symphonie onder een andere naam? Was dit dan niet prachtig — en dit — en dat? Zonder mijn op- of aanmerkingen af te wachten viel hij met luideucht enthousiasme op de piano aan, erbij zingend uit volle borst, zodat de kopjes ervan trilden — alleen onderbroken door korte aankondigingen in de trani van: 'Koor van de Egyptenaren tijdens de dienst, juffrouw Halcombe! — 'Recitatie van Mozes met de tafelen der Wet.' — 'Gebod van de Israëlieten bij de doorgang van de Rode Zee! — Aha! Aha! Is dat mooi of niet?' Er was iets duivels in dat machtig pianospel en dat bronzen stemgeluid — in de pralende zelfverzekerdheid waarmee hij mij terughield van de deur. Tenslotte werd ik bevrijd — niet door eigen kracht, maar door de tussenkomst van Sir Percival, die de deur van de eetkamer openrukte met de donderende vraag 'wat dat helse

De vrouw in het wit

DOOR WILKIE COLLINS

kabaal te betekenen had'. De graaf stond onmiddellijk op. 'O hemel!' zei hij. 'als Percival komt, is het uit met de welluidendheid. De Muze der Muziek keert zich ontzet van ons af, juffrouw Halcombe, en de oude, dikke minstreel blaast zijn muzikale adem uit in de open lucht!' Met grote stappen liep hij naar de veranda, waar hij de laatste maten van het recitatief sotto voce ten gehore bracht. Ik hoorde nog hoe Sir Percival hem vanuit het eerkamer raam terugriep. Maar de graaf deed alsof hij het niet hoorde en liep verder de tuin in — hij achtte de tijd voor een rustig gesprek blijkbaar nog niet gekomen. Met dat al had hij mij een half uur opgehouden! Wat had zijn vrouw intussen uitgevoerd? Waar had zij gezeten? Ik ging meteen naar boven, maar Laura had niets gehoord. Het was twintig minuten voor negen. Ik haalde mijn dagboek uit mijn kamer en bleef Laura gezelschap houden tot tien uur. Wij spraken af dat ik de volgende morgen eerst van al bij haar zou komen, en nadat ik haar

noogmaals sterkte en goede nacht had toegevoegd, deed zij de deur weer achter mij op slot.

Ik moest nog een paar regels in mijn dagboek schrijven, maar ik wilde mij eerst nog even beneden vertonen en mij verontschuldigen dat ik een uur eerder dan anders naar bed ging. Sir Percival, de graaf en de gravin zaten bij elkaar. Sir Percival lag geeuwend in een fauteuil, de graaf las een boek en mevrouw Fosco waaide zich koelte toe. Vreemde genoeg zag zij er nu verhit uit. Ze bleef altijd zo koel was!

'Scheelt er iets aan?' vroeg ik. 'Dat had ik juist u willen vragen was haar wederwoord. 'U ziet bli lieve juffrouw Halcombe.

Lieve! Zo familiaar was zij nog niet met mij geweest! En dat valse lachend erbij beviel me helemaal niet.

'Ik heb hoofdpijn', zei ik afgeleid. 'Ach kom? Gebrek aan lichaamsbeweging zeker. U had een wandelingetje moeten maken voor het slapen, dat zou u goed hebben gedaan', zei ze, met bijzondere nadruk op dat wandelingetje.

Had zij mij zien uitgaan? Ook al goed — de brieven waren veilig in Fanny's handen.

'Ga mee een sigaar opsteken, Fosco', zei Sir Percival opstaande, met een onbehaaglijke blik op zijn vriend.

'Graag, Percival, zodra de dames naar bed zijn.'

'Mag ik u het voorbeeld geven, mevrouw Fosco?' stelde ik voor. 'Vroeg, naar bed is het beste middel tegen hoofdpijn.' Weer zag ik dat treiterige lachje op haar gezicht, toen ik haar een hand gaf. Sir Percival schonk geen aandacht aan mij. Hij keek ongeduldig naar mevrouw Fosco, die geen aanstalten maakte om tegelijk met mij de kamer uit te gaan. De graaf glimlachte achter zijn boek. Weer werd het 'rustige gesprek' uitgesteld — maar nu was mevrouw Fosco het obstakel.

IX

19 juni — Eenmaal veilig in mijn kamer sloeg ik deze bladzijden open om verder te gaan met mijn verslag. Wel tien minuten zat ik met mijn pen in de hand zonder dat ik wist hoe ik beginnen moest. Mijn gedachten dreven telkens weer weg naar dat onderhoud tussen Sir Percival en de graaf, dat nu dan eindelijk in de stilte van de nacht zou plaatshebben. Er zat niets anders op dan het dagboek maar op te bergen en wat anders te gaan doen.

Ik liep van mijn slaapkamer naar mijn zitkamer; maar om te verhinderen dat de kaars uit zou waaien, deed ik de tussendeur dicht. Het raam van mijn zitkamer stond wijd open en ik leunde naar buiten om genieten van de nacht.

't was donker en stil — geen maan, geen sterren. Er dreigde regen, maar het was nog droog.

Na een kwartier besloot ik naar mijn slaapkamer terug te gaan om het nog eens te proberen, maar juist toen ik me van het raam af wilde keren rook ik de geur van tabak en zag ik een gloeiend puntje naderbij komen. Ik hoorde geen voetstappen, ik zag alleen dat het gloeiende puntje naderbij kwam, mijn raam passeerde en stilstond voor het raam van mijn slaapkamer, waar van buiten het kaarslicht wel door de gordijnen zichtbaar zou zijn.

Toen ging het lichtpuntje terug in de richting vanwaar het gekomen was. Een tweede lichtpunt verscheen, groter dan het eerste; in het donker kwamen ze bij elkaar. Wetend wie sigaretten en wie sigaren rookte, begreep ik dat de graaf onder mijn raam was gaan kijken en dat Sir Percival zich later bij hem had gevoegd. Zij moesten over het gras gelopen hebben, anders had ik de zware stap van Sir Percival moeten horen ook al zou de lichte tred van de graaf, zelfs op het grind, mij ontgaan zijn.

(wordt vervolgd)

ABONNEERT U NU

Ondergetekende wenst De Waarheid te ontvangen

- ☐ dagelijks à f 1,56 per week of f 6,75 per maand;
- ☐ op vrijdag en zaterdag à 55 cent per week of f 2,35 per maand;
- ☐ gratis veertien dagen op proef; (hokje dat gewenst is invullen)

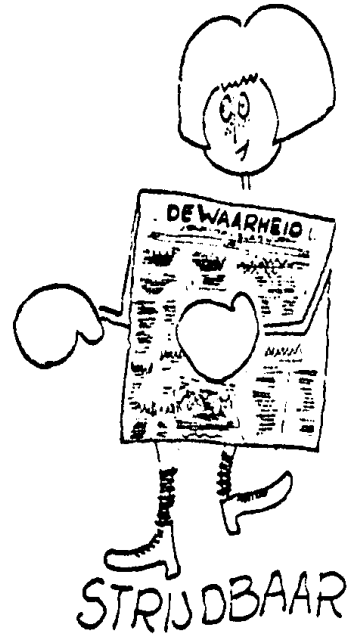
NAAM:

ADRES

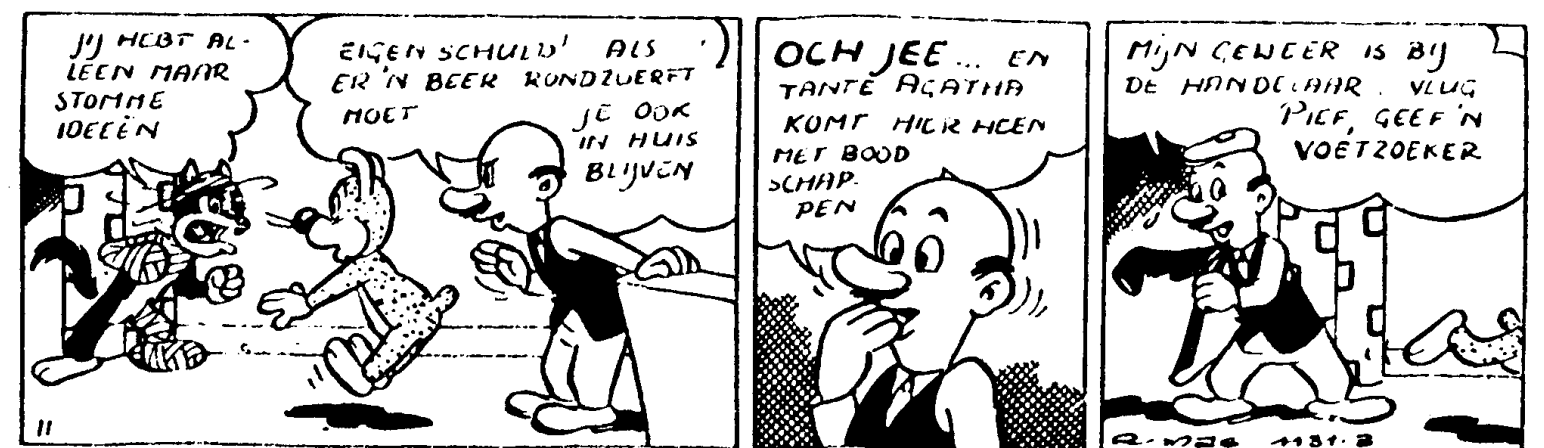
PLAATS:

Kan in enveloppe zonder postzegel verstuurd worden door op de adreszijde te vermelden:

Machtiging 2518, Keizersgracht 324, Amsterdam.

De avonturen van Pief de Hond

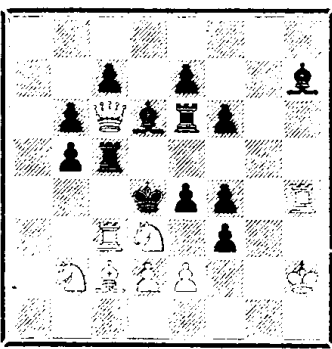
bleek een
rkszaam op
Suster-
die een
de woning
in Dorssen
remmen
huis op het
apte. Het
dat hij een
de woer-
reed, zijn
voorgel-
volko-
gigewel
gemeen-
nield en
lichte
verliep.

Een papegaai, die mevr.
Van Dorssen sinds 23 jr.
geselschap houdt en al-
tijd vrolijk is, liet raam ston-
ten juist enkele dagen
tevorens wegens de kou
naar elders in de woon-
kamer verplaatst en
dankt daar thans zijn
leven aan.
De woning van mevrouw
Van Dorssen was juist
verbouwd in verband
met de verkoop van het
huis, omdat de bejaarde
bewoonster binnenkort
naar een bejaardente-
huis gaat.

Schaken

De Ladderwedstrijd
Opgegeven: No. 1521
auteur: Mr. J. Altheda
's-Gravenhage (Nederland)
No. 1, Probleemtoernooi
De Waarheid, 1973
(eerste plaatsing)

zwart

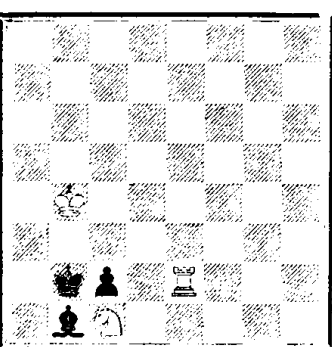

wit

Wit: Kh2, Dc6, Tc3, Th4, Lc2, Pb2, Pd4; pi. d2 en e2 (0 stukken).
Zwart: Kd4, Tc5, Tc6, Ld6, Lh7, pi. b5, b6, c7, e7, e1, f6, f1 en f3 (13 stukken).
Wit begint en geeft mat in drie zetten (3 punten).

Opgegeven: No. 1522
auteur: Mr. Aldegheri Séréno
Pleues (Frankrijk)
No. 2, Probleemtoernooi
De Waarheid, 1973
(eerste plaatsing)
een eenvoudige miniatuur

zwart

wit

Wit: Kb4, Td2 en Pd1 (3 stukken).
Zwart: Kb2, Lb1 en pi. e2 (3 stukken).
Wit begint en geeft mat in drie zetten (3 punten).

Oplossingen te zenden aan de Schaakredactie De Waarheid, postbus 343 te Amsterdam-C., tot en met vrijdag 26 januari 1973.

Nog even de kerstbrubiek

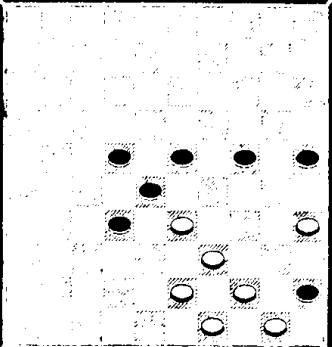
Enkele oplossers hebben bij hun oplossingen geen waarderingscijfer vermeld. Deze inzenders worden in de gelegenheid gesteld, zulks alsnog te doen vóór 19 januari 1973. Hiervoor zijn extra-prijzen beschikbaar.

Van der Leeden

Dammen

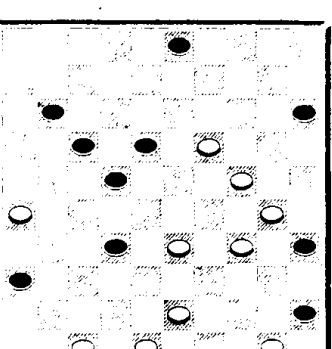
No. 3 Serie 222
H. C. de Waard

Zwart: 22, 25, 28, 32, 45.

No. 4 Serie 222
H. C. de Waard

Zwart: 3, 11, 15, 17, 18, 22, 32, 55, 36, 45.

Wit speelt en wint.

Honderd planeten zonder naam zweven door heelal

(Van een onzer verslaggevers)

Sinds een week zweeft er ergens tussen Mars en Jupiter de kleine planeet Floris-Jan rond. Of beter gezegd: een week geleden heeft deze planeet die naam gekregen. Hij is genoemd naar de 14-jarige Hilversumse lyceïst Floris-Jan van der Meulen, die op de laatste dag van de manifestatie 'Sterrenwacht open huis' in Leiden als 5000ste bezoeker de eer te beurt viel voor peetvader te spelen.

De planeet, die naar hem werd genoemd, is ontdekt in 1930 door de zestien jaar later overleden Leidse sterrenkundige dr. H. van Gent.

Ontdekker

Wij vroegen de medewerker van de Leidse sterrenwacht, dr. C. J. van Houten, hoevel ontdekte planeten er nog naamloos in het heelal hun rondjes draaien en waarom.

Dr. Van Houten: 'Precies uit mijn hoofd kan ik het niet zeggen, maar het zullen er een medeoverkeren aan de Leidse sterrenwacht. Hij is al geruime tijd overleden. Toen heb ik aangenomen dat de Leidse sterrenwacht van

Toenemende kritiek op economisch beleid

SUHARTO VERBODT GROOT DAGBLAD

De toenemende kritiek op het wanbeleid van het Indonesische militaire bewind heeft geleid tot het zelfs voor Djakarta opzienbarende verschijningsverbod voor het dagblad Sinar Harapan. Dit blad, spreekbuis van de Parkindo (christelijke partij) is een van de grootste in Indonesië en het heeft de afgelopen maanden vooral veel aandacht geschonken aan de oorzaken van het rijsttekort en aan corruptieschandalen als de smokkel in nieuwe auto's door hoge legerkringen.

Tot aanleiding voor het verbod wordt genomen, dat Sinar Harapan enkele gegevens publiceerde uit de rijksbegroting voor generaal Suharto die openbaar

had gemaakt. Er was hier echter sprake van eigen nieuwsgaring en het combineren van diverse gegevens. Suharto zag zich deze week genoodzaakt in te gaan op de beroving, die het verschijningsverbod verwekte. In een op schrift gestelde toespraak tot functionarissen van het ministerie van 'voorlichting' verklaarde hij, die sinds 1965 al tientallen kranten zonder meer verboden heeft, dat 'persvrijheid nodig is', maar als zij niet gepaard gaat met 'een gevoel voor verantwoordelijkheid kan leiden tot chaos en het algemeen belang kan schaden'. Een uitspraak, die als een nauw verholten dreigement tegen andere dagbladen wordt beschouwd.

Alleen concerns en generaals profiteren

Kort daarvoor had Suharto zich ook al grof afgezet tegen diegenen, die de huidige gang van zaken in Indonesië kritiseren. Op een bijeenkomst van vrouwen in het sportstadion te Djakarta, zei hij uitlatingen, dat de economische politiek van de regering slechts in het belang is van een kleine groep rijken en geen betekenis heeft voor de grote groep armen scherp af te wijzen en te ontkennen. 'Ik wil weten welke maatstaf daarvoor wordt aangelegd en waar het bewijs ligt voor deze theorie', aldus Suharto. Dat werkelijk te weten komen, zou niet zo moeilijk zijn. In Indonesische dorpen en steden, waar of honderdeedem en besmettelijke ziekten heersen of de

mensen in lange rijen voor rijst moeten staan, is het bewijs dagelijks te leveren. Zelfs in enkele publiciteitsmedia wordt openlijk uitgesproken dat het alleen de buitenlandse concerns en een groep Indonesische corruptoren goed gaat, maar dat verder op het gebied van de werkgelegenheid, het onderwijs, de medische zorg een erbarmelijke toestand bestaat. Het grote rijsttekort en het feit, dat de rijstrijzen in drie maanden tot het vijfvoudige stegen, is eveneens aan het wanbeheer van het regime te wijten. Het Bulog (bureau logistiek), dat onder leiding van hoge militairen staat en officieel de dagelijkse voorzieningen zou moeten regelen, heeft

geen enkele doeltreffende maatregel genomen. Er is in enkele dagbladen op gewezen, dat de Bulog bijzondere faciliteiten geniet, over kredieten kan beschikken, bestellingen in het buitenland kan doen, maar aan niemand verantwoording behoeft af te leggen. Dit orgaan is rechtstreeks verantwoordelijk tegenover de president. Door deze positie kan het alle vragen tot opheffing, van wie dan ook, naast zich neerleggen, zo schreef een krant, die erop aandrong dat verandering in deze situatie zou komen. Het Bulog heeft duidelijk slechts militaire betekenis en wordt door het bewind gezien als het orgaan om de logistieke voorzieningen van het leger te regelen.

Alles voor de mijnbouw

De generaals hebben geen enkele belangstelling voor het lot van het volk en bekennen zich slechts om het wel en wee van de buitenlandse concerns en dat van zichzelf. Generaal Suharto zal volgende maand in de nabijheid van Fak-Fak, op Westelijk Nieuw-Guinea, een fabriek van koperconcentraat gaan openen. Zij ligt in

de nabijheid van een ertsberg, die naar schatting 33 miljoen ton erts met een kopergehalte van 2,5 procent bevat, en in handen van een Amerikaans concern is. Het vliegveld Biak op Westelijk Nieuw-Guinea zal tot een internationale luchthaven worden ontwikkeld in verband met het toenemende belang van de mijnbouw. Opvallend is, dat de buitenlandse investeringen zich concentreren op de mijnbouw en de leningen voor de gehele zogenaamde 'economische ontwikkeling' (havens, transport, communicatie) daaraan ondergeschikt worden gemaakt. De Indonesische economie krijgt daardoor een sterk eenzijdig karakter. Volgens de cijfers tot en met november vorig jaar bedroeg de Indonesische export 1518,3 miljoen dollar en de import 1107 miljoen dollar. De helft van het exportcijfer werd echter verkregen door de olie. Volgens schattingen zou de Indonesische export in 1979 ongeveer 4 miljard dollar kunnen belopen, maar dan ook zou de helft voor rekening komen van de oliewinning, waarvan trouwens de buitenlandse concerns over een groot deel van de buitenlandse valuta (deviezen) kunnen blijven beschikken. Het dagblad Kompas publiceerde een special hoofdartikel onder de veelzeggende titel: 'De olie mag niet de enige kerkstok worden', waarin gewezen werd op de eenzijdige ontwikkeling van de Indonesische economie. 'Maar wij willen niet', aldus dit artikel, 'een staat worden, die alleen afhankelijk is van de olie. Zoals bijvoorbeeld Koeweit of de andere staten in het Midden-Oosten. Hoe dan ook, de oliemijnbouw heeft grenzen. Wat willen wij dan wel? Wij willen een evenwichtige economische ontwikkeling in Indonesië. Verscheidene sectoren moeten zoveel mogelijk gelijktijdig ontwikkeld worden'. De generaals hebben echter geen oren naar zulk soort stemmen. Zij maken het de buitenlandse concerns naar de zin, maar komen daarmee in steeds groter en steeds scherper tegenspraak tot het Indonesische volk te staan.

J. Morriën

Wereldtentoonstelling van vogels in Diergaarde Blijdorp

De bijna 40-jarige Nederlandsche Bond van Vogelliefhebbers organiseert van 27 januari tot en met 4 februari een wereldtentoonstelling van vogels in de Diergaarde Blijdorp te Rotterdam. Deze 21ste wereldtentoonstelling zal voornamelijk in het teken staan van de kleurkanarie, waarvan vooral de laatste jaren vele nieuwe soorten zijn gekweekt.

Ook de zogenaamde postuurkanaries zullen in grote aantallen aanwezig zijn waaronder verscheidene soorten die men hier niet kent. Voor de liefhebbers van exotische pracht zijn er dan weer de Kolibri's, Tangara's enzovoorts.

De kleurkanarie is jaren geleden ontstaan uit de kleine geelgroene kanarie van de Canarische Eilanden. Aanvankelijk gehouden om zijn zang, maar er werd al gauw ontdekt dat deze soort meer mogelijkheden bood. Door selectieve kweek en met toepassing van Mendels erfelijkheidswetten is men nu gekomen tot meer dan 200 erkende kleurslagen. Het einde van deze evolutie is nog lang niet in zicht. Steeds nieuwe interessante ontdekkingen worden gedaan. In mindere mate geldt dit ook voor de grasparakieten en de zebra's, waarvan al vele kleurslagen zijn.

De keuring van al deze ingezonden vogels geschiedt door gediplomeerde keurmeesters uit binnen- en buitenland. Na de keuring, die drie dagen in

beslag neemt, wordt op vrijdag 26 januari 1973 de wereldtentoonstelling in de Rivierhal en bijgebouwen van Diergaarde Blijdorp te Rotterdam geopend.

Openingstijden: Zaterdag 27 januari 1973 van 10.00 tot 18.00 uur. Van zondag 28 januari tot en met zaterdag 3 februari dagelijks van 10.00 tot 22.00 uur. Tijdens het eerste weekend van 17.00 uur. Om 17.00 uur sluiting.

De prijsuitreiking aan de wereldkampioenen zal op zaterdag 27 januari geschieden tijdens een feestelijke bijeenkomst in de Beatrixzaal van Hotel Engels te Rotterdam, aanvang 20.00 uur. Tijdens het eerste weekend van de tentoonstelling worden er te Rotterdam enkele congressen gehouden onder auspiciën van de C.O.M.

Toegangskarten zijn verkrijgbaar bij de kassa's van Diergaarde Blijdorp. Gedurende het afgelopen jaar zijn daar verschillende nieuwe aanwinsten gekomen en vernieuwingen doorgevoerd. Prijzen — inclusief bezoek Diergaarde met nieuwe aanwinsten en vernieuwingen aan entourage — f 4,— volwassenen; f 2,— kinderen; na 18.00 uur f 3,— en f 1,50; bejaarden doorlopend f 1,—.

Elke 500ste bezoeker ontvangt een jaarabonnement op de maandbladen Onze Vogels en Blijdorp geluiden. Elke 10.000ste bezoeker ontvangt als extra een jaarabonnement voor de Diergaarde Blijdorp.

De armen van Djakarta — slachtoffers van Suharto's economische politiek.

Kruiswoordpuzzel

Horizontaal:

- 1 plantje met witte bloempjes;
- 8 vrouwelijk schip;
- 9 kleine witte plek aan het voorhoofd van paarden of runderen;
- 11 Europeaan;
- 14 muziekstuk met gemarkeerde ritme;
- 15 zangkunst;
- 17 roddel;
- 21 schaakterm;
- 22 vast deel v.e. boom;
- 24 licht vaartui;
- 25 onverschrokkenheid;
- 28 insect;
- 29 raamwerk van een veld;
- 30 pende staven;
- 31 heldere kleur;
- 32 voorzet;
- 33 afzonderlijk vertrek in een gebouw;
- 34 niet;
- 35 chemisch symbool;
- 36 veldplant met klokvormige bloemen;
- 37 slaan boven de aardsvlakte;
- 41 kist van open werk;
- 42 verrijssende licht;
- 43 verrijssende licht (b.v. van lucht);
- 44 Europeaan;
- 45 bloeiwijze;
- 46 plaats op de Veluwe in het midden van de Wageningen-Hagelweg;
- 47 halmen van groen;
- 48 donker koren;
- 49 gehalte-eenheid van goud (afk.);
- 52 landbouwwerktuig;
- 54 toespraak;
- 55 openbare rede;
- 56 zwembad;
- 58 mineraal, waarvan de heldere soorten als edelstenen worden gebruikt;
- 60 chemisch symbool;
- 62 pluus op wollen stoffen;
- 63 zelfkant van linnen;
- 64 per procuratie (afk.);
- 65 wijk in Utrecht;
- 67 zangwijze;
- 71 hakwerkstuk;
- 72 adellijk;
- 73 fraaie bloem;
- 75 rank vaartuig;
- 76 doortocht;
- 78 weesfel;
- 79 schelle krak;
- 80 steek flink (b.v. van oude mensen);
- 82 soort kabeljauw;
- 83 zwamsoort;
- 85 kledingstuk;
- 86 vrucht.

Verticaal:

- 2 harde vrucht;
- 3 doortocht;
- 4 vogelproduct;
- 5 schijngestalte van de maan (afk.);
- 6 familieid;
- 7 valdeurte aan een duivent;
- 10 harssort;
- 11 twaalf. stel;
- 12 loofboom;
- 13 ronde schijf met de 32 windstreken v.e. kompas;
- 15 strafwerktuig in vroeger jaren;
- 16 dam of koerwerk in water om het tot zekere hoogte op te voeren;
- 17 telwoord;
- 19 onderdeel v.e. tennispartij;
- 23 schuip, houten vat;
- 24 telzede voor militairen beneden de rang van sergeant;
- 25 bod v.e. studentencorps;
- 27 tocht te paard, per fiets enz.;
- 29 snelle loop;
- 30 sterk alcoholische drank;
- 32 zure vrucht;
- 33 deersel;
- 37 herbergier;
- 38 loofboom;
- 39 persoonlijk voorwoord;
- 40 oor v.e. haas of konijn (jagers-tal);
- 42 knaagdier;
- 46 plechtige verdring;
- 49 zangvozel;
- 50 kerkgebouwtype op doorzigt;
- 51 bekend sportevenement (afk.);
- 52 laagte;
- 53 'bouw'-afdeling v.h. leger;
- 54 akte van aanzegging door een deurwaarder (b.v. van een dagvaardiging);
- 57 schijfvormige stop in een vat;
- 59 klein hert met rood gewand;
- 61 slaappak;
- 64 lichaamslijf;
- 66 groene drank;
- 68 Europeaan;
- 69 gutti;
- 70 van aanzienlijke lichaamsomvang;
- 71 leven zak v.e. blaasbalg;
- 73 oude loup;
- 75 deel v.h. gezicht;
- 77 verlost uit ruw;
- 79 beugeltje met pin ooren;
- 80 centuurs vast te maken;
- 81 draadplant;
- 82 beweerde v.h. hoge Noorden;
- 84 volksnaam van de uitdrukking van bevestiging.

De winnaar:
De winnaar van de kruiswoordpuzzel is G. te A. Hij kreeg 100 punten. De winnaar van de kruiswoordpuzzel is G. te A. Hij kreeg 100 punten.

OPLOSSING VORIGE WEEK

HORIZONTAAL:

- 1 ruitenaas; 8 kopie;
- 12 koraal; 13 pels;
- 14 b.d.; 16 raak;
- 17 kalm; 18 ier; 19 ork;
- 21 af; 22 trui; 23 koe;
- 24 talen; 26 dra; 27 Vance. Senior;
- 28 merel; 29 sok; 30 van Charteris;
- 31 elite; 32 spits; 34 Adelaar langs roos; 35 A.P.; 38 mel van Rose; 39 A.P.; 41 son.
- 42 gek; 47 nrr.; 49 uiterlijk;
- 50 moord; 56 rak; 58 rano; 60 zee; 61 le; 62 tas; 64 Amor; 66 ka; 67 esp; 68 jl.; 69 baan; 70 kers; 72 Amsterdam.

Uw oplossing:
De winnaar van de kruiswoordpuzzel is G. te A. Hij kreeg 100 punten. De winnaar van de kruiswoordpuzzel is G. te A. Hij kreeg 100 punten.

Uit de speeldoo's

ZONDAAG:
Hilversum 2 — 11.02 uur:

Willy Langestraat, nog beter bekend als Laguestra, met de specialistische Zuidamerikaanse muziek en een kostelijke verzameling exotische instrumenten, noemde zijn stuk voor sitar en orkest Compromis. Het kon moeilijk anders. De sitar, solo-instrument van India, door de eeuwen heen gebonden aan de muzikale tradities van dat land (de tonaliteiten, toonsystemen en melodische patronen) werd door Laguestra in een muzikaal huwelijk aan het westerse orkest gekoppeld. Compromis... Een uniek geval overigens, waarbij van 'eeuwig trouw' nauwelijks sprake zal kunnen zijn. Toch zijn we benieuwd naar dit stellig belangwekkende experiment, dat door een zeer bekwaam man werd aangedurd.

Hilversum 2 — 19.30 uur:

De sprookjes van Moeder de Gans. Goed voor kinderen om eens te horen, maar bepaald geen kinderlijke muziek.

Want Maurice Ravel, die van de geheimzinnige sprookjes- (en kinder-) wereld hield, beeldde op een geniale manier figuren en atmosferen in een destijds (1908) nieuwe en fascinerende

klank uit. Bij de Italiaanse componist Luigi Nono was het de geboorte van de dochter Sylvia die tot componist drong. Ha Venetia, doch het was de lente die gekomen was, met nieuw leven, en nieuwe verwachtingen. Het solo-sopraan zingt fragmenten van teksten, verdeeld overigens (in letteren en letters soms) over de andere sopranen in een oorklank. Die klank! Het lijkt aanvankelijk gedurfd, het duurtzwaar gebruik van kleinste toonafstand (de halve toon) de samenklank. Doch Nono hanteert dat meesterlijk, in een puur en helder geluid. Er klinkt een wonderlijke nieuwe poëzie in dit stuk.

DINSDAG:
Hilversum 2 — 14.32 uur:

Het Nederlands Saxofon Gebeek. Dat, duidelijk, een aantrekkelijke en hedendaagse groep instrumenten, sterk bespeeld, en composities die daar weer het gevolg van zijn.

Hilversum 1 — 23.20 uur:

Over 'in een hoek drukken' gesproken... Men constateert dat het de jazz niet meezit, en plaatst discussies daarvoor in het late, minder voordelige uur. Is de tijd van de jazz voorbij? Een antwoord kan zijn: voor goede muziek — en andere waardevolle zaken in dat ruime begrip cultuur — de tijd nimmer voorbij. Doch men moet willen vechten tegen de bloedkaai en op dit terrein is de bierkeuze van amusements(platen)industrie, die slechts wil verkopen wat lekker in de markt ligt en in de reclame bloemzorg suggereert dat dit vooral de lading van de toekomst zou moeten lusten. Laten wij eens horen wat de 'mannen van de jazz' ervan zeggen.

DINSDAG
Hilversum 1 — 13.49 uur:

Carillon en beiaard zijn aangename elementen in het stadsbeeld, als ge-motoriseerd verkeer tenminste niet voor te luidruchtige begeleiding zorgt. Doch men maakt uitmuntende klokken, restaureert carillons, bespeelt voortreffelijk en daarbij wordt verwacht dat wij ook zullen lusten. Dat kan thuis desnoods heel goed. De duivel in de klokkenroos — een stuk van Kors Monster, een Tocatta voor beiaard. Tocatta komt van toccare, het met de vuisen slaan op de speel-tafel.

WOENSDAG
Televisie
Nederland 2 — 21.30 uur:

Theo Olof, die ieder zal kennen als uitmuntend violist, een gezellige schrijver over zijn vak bovendien, presenteert een huisconcert. Het Andante met variaties uit het Septet van Beethoven heeft daarvan wel helemaal de steer. Een geweldig plezier muziek, van een jong musicus-toen nog, met het speelse en vurige. Wij hebben overigens het vertrouwen dat Olof de toehoorder-kijker ook op weg zal helpen naar de muziek van de unieke en rotsvaste persoonlijkheid Bela Bartok.

DONDERDAG
Hilversum 1 — 13.21 uur:

Met muziek uit Zweden hebben wij het over het algemeen niet druk. Een teken van leven daarvandaan komt nu uit de stemmen van een studentencorps. Het programma — w.o. liederen van Hugo Alfvén — ziet er aanlokkelijk uit.

Wim Gafel

Een spiraalnevel

Wolf

Als je als leek op sterrenkaarten kijkt, valt het op hoeveel sterren dezelfde naam dragen met daarachter een bepaald nummer. Zoals bijvoorbeeld: Wolf 359, Wolf 1346, Wolf 489 enz.

Vraag aan dr. Van Houten: Heeft die mijnheer Wolf zoveel sterren ontdekt?

Dr. Van Houten: 'Max Wolf, die een Heidelbergse astronoom, die een sterrencatalogus heeft gemaakt. 'Wolf' staat dus kort voor 'catalogus van Wolf', en de nummers die er achter staan zijn de nummers in zijn catalogus. Het is niet meer dan een codering. Maar die codering wordt zoveel gehanteerd dat hij nu in feite een leven leidt als naam van een bepaalde ster. Er zijn nog

andere catalogi te noemen waarnaar sterren genoemd worden en die catalogi dragen meestal de naam van de man die ze samenstelt.

De helderste sterren — met het blote oog zichtbaar — zijn per sterrenbeeld ingedeeld. Deze indeling hebben we te danken aan de fantasie van de oude Oosterse volkeren, die in hun verbeelding de gedaanten van dieren in de groepen sterren zagen (leeuw, zwaan, draak enz.) en aan de oude Grieken, die hun goden een plaatsje aan het firmament gaven (Hercules, Perseus enz.).

Praktisch nodig

De basis van de huidige sterrenkunde

Heldere hemel

Juist in de landen van het Midden-Oosten werd de sterrenkunde altijd veel beoefend, omdat daar de hemel erg helder was. Op het ogenblik zijn de sterrenkundigen niet meer volledig afhankelijk van de weersgesteldheid.

Dr. Oort: 'Op het ogenblik observeren wij de sterren door de wolken heen, met behulp van radio-telescopen, die in Westerbork en Dwingelo staan opgesteld. Die werken altijd door; weer of geen weer. Maar met het oog observeren kan nog steeds alleen bij heldere hemel. Een enorme toekomst zit in de ruimtevaart: de ontwikkeling van sterrenwachten, die in een

Explosie in melkwegstelsel

Dr. Oort: 'Wij doen een groot deel van ons werk via de radiotelescopie, die uniek zijn in de hele wereld. Geen enkel ander instrument, noch in de Verenigde Staten, noch in de Sovjet-Unie kan tippen aan onze radiotelescoop in grootte en gevoeligheid. Het is natuurlijk heerlijk zo'n ding te hebben, vooral voor een klein land als Nederland. Dagelijks worden er nieuwe dingen mee gevonden, die nog nergens anders bekend zijn.'

'Het meest opzienbarende, dat we daarmee gevonden hebben, verleden jaar, is een direct bewijs van een explosie van enorme afmetingen in de kern van het melkwegstelsel, dat een van de heldere spiraalnevels is in onze omgeving. In dat sterrenstelsel heeft ongeveer zo'n twintig miljoen jaar geleden een explosie plaatsgevonden, die enorme massa's gas naar buiten gooien heeft op een schaal stelsel dat nog nooit in één of ander zoels waargenomen is.'

Een knopje op het dashboard om op benzine over te schakelen...

In Groningen rijden sinds enkele jaren een aantal bestelwagens van het gemeentelijk gasbedrijf, die aardgas als brandstof gebruiken. Momenteel zijn dat er vijftien en er wordt naar gestreefd om dit aantal — o.a. door participeren tot ombouw te bewegen — aanzienlijk uit te breiden, teneinde de voordelen van deze brandstof op zo groot mogelijke schaal te kunnen onderzoeken.

Het bijzondere van die omgebouwde auto's is, dat deze zowel op aardgas als op benzine kunnen rijden en dat door het omdraaien van een knop op het dashboard weer op benzine

kan worden overgeschakeld.

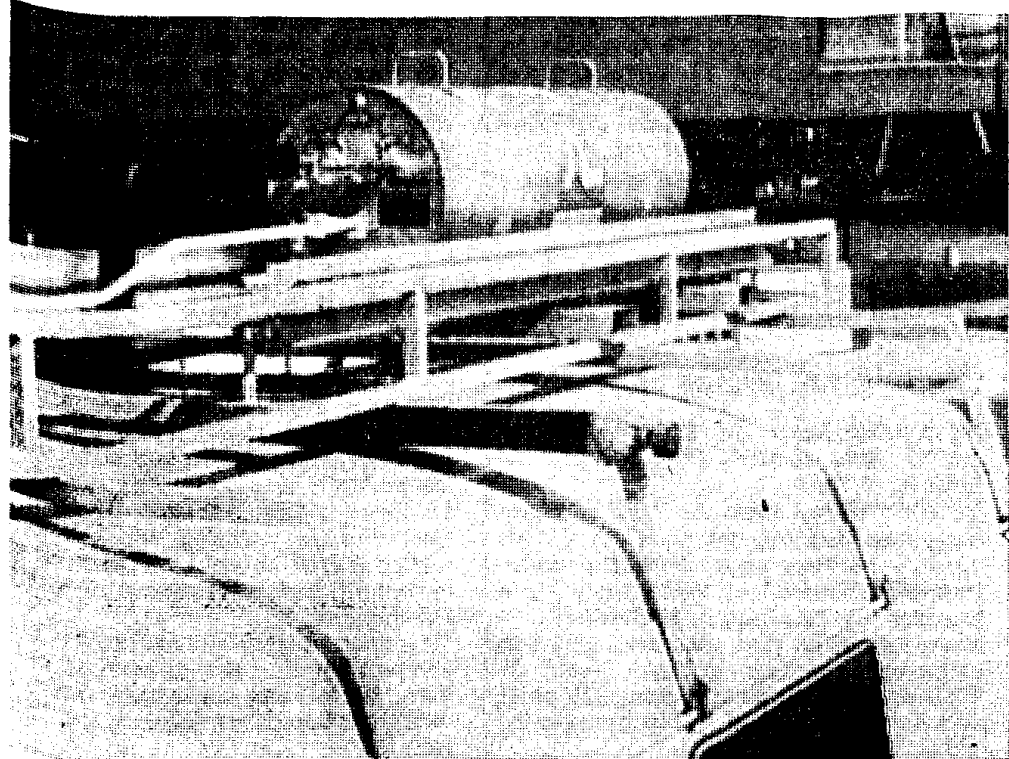
Door de publicatie van een voordracht van de leider van dit onderzoek, dr. ir. H. W. J. Kempen in het januari-nummer van Gas, het maandblad van de vereniging van Gasfabrikanten, is deze zaak opnieuw in de publiciteit gekomen. Een onzer verslaggevers had naar aanleiding daarvan een gesprek met ir. Kempen, die daarbij op enkele punten een nadere toelichting gaf. Zijn conclusies en de voornaamste elementen uit zijn genoemde voordracht zijn in het hierbij gepubliceerde artikel samengevat.

(Door Gerard Pothoven)

Ik geloof dat we wel mogen zeggen, dat onze proefnemingen tot nog toe bevredigende resultaten hebben opgeleverd. Het is nog te vroeg om hoera te gaan roepen, nog niet alle oplossingen die we hebben gevonden zijn perfect, maar de resultaten zijn toch hoopgevend. Het autorijden op aardgas biedt tarijke voordelen. En als het al niet om de economische voordelen zou zijn, dan zou naar mijn mening in ieder geval het grote voordeel van een veel schonere motor, van een veel minder sterke verontreiniging van de lucht de doorslag moeten geven om hiermee door te gaan.

In Italië rijden er al duizenden!

Het gebruiken van aardgas als motorbrandstof is geen Groningse uitvinding, al zou dat niet vreemd zijn gezien de enorme hoeveelheid aardgas die onder onze Noordelijkste provincie is gevonden. Ir. Kempen: 'In Amerika hebben enkele collega's en ik gezien dat het mogelijk was om aardgas als brandstof voor auto's te gebruiken. Daarbij heb-

Een tank voor vloeibaar aardgas met een inhoud van 45 liter, bevestigd op het dak van een van de proefauto's.

NOG TWEE VOORDELEN

Bij de proefnemingen in Groningen bleek het ook mogelijk dieselmotoren van bussen om te bouwen. Voornamelijk met vloeibaar aardgas lijkt dit in de praktijk een mogelijkheid te zijn, die nog verder onderzocht moet worden. Vastgesteld werd wel reeds, dat de motor veel minder lawaai maakte met aardgas dan met diesel.

Een ander voordeel is het minder grote brandgevaar van vloeibaar aardgas. Dit heeft n.l. een temperatuur van min 160 graden en de ontstekings-temperatuur ligt op plus 650 graden. In het verkeer levert aardgas daarvoor veel minder gevaar op dan benzine.

Als ons onderzoek is afgerond, dan zal in groter verband moeten worden gezien wat er met de resultaten van dat onderzoek kan worden gedaan. Het op grote schaal toepassen van aardgas als autobrandstof zie ik nog niet helemaal zitten, maar de toepassing ervan in het stedelijk verkeer zou zeker een belangrijke bijdrage kunnen vormen in de strijd tegen de luchtverontreiniging.

Aldus kort samengevat de mening van dr. ir. Kempen, directeur van het Groningse gasbedrijf en tevens leider van het experimentele onderzoek naar de mogelijkheden van aardgas als motor-brandstof dat in Groningen door een werkgroep wordt ingesteld.

Ir. Kempen: Vooral van groot belang in strijd tegen luchtvervuiling

ongeveer gelijk staat met 35 à 40 liter benzine.

Kosten lager

Over de financiële kant van de zaak is de Groningse gasdirecteur echter heel voorzichtig. In de eerste plaats is dat een zaak van de regering, die de prijs van het aardgas vaststelt. 'Voor onze experimenten hebben wij behalve subsidie van Economische Zaken ook de medewerking van het departement van financiën gekregen, dat ons ontheffing verleende van de verhoogde wegenbelasting, aldus ir. Kempen. En die 85% hogere wegenbelasting voor voertuigen die andere brandstof dan benzine gebruiken, zou natuurlijk een rem kunnen zijn op de invoering van aardgas als motorbrandstof. Een ander punt vormen de vrij hoge kosten van de inbouw van de aardgasinstallatie. Pas als dat op flinke schaal gaat gebeuren is die prijs tot een hanteerbaar peil terug te dringen. En daarnaast komt dan de vraag aan de orde: wat wordt de prijs van het aardgas in vloeibare vorm als motorbrandstof. Met een heel ruime berekening zou — op basis van een hierover al twee jaar geleden in opdracht van Economische Zaken door DAF en Philips uitgebracht rapport en rekening houdend met bedieningskosten, kosten vulstations e.d. — het vloeibaar aardgas naar de mening van ir. Kempen geleverd kunnen worden voor een prijs van ongeveer 25 cent per liter.

Rekening houdend met het grotere rendement zou men dan voor hetzelfde geld op aardgas ongeveer 2½ maal zoveel kilometers kunnen rijden als op benzine.

De vraag is echter of de regering het aardgas beschikbaar wil stellen voor dit doel en of in overleg met de Gasunie (waarin ook de olieconcerns hun woordje meespreken) de prijs niet extra hoog zou worden gesteld.

Ir. Kempen wil daar nu nog geen punt van maken, voor hem telt nu vooral eerst dat de experimenten moeten worden voortgezet. Hij wil er echter nog wel dit van zeggen: 'Als de overheid geld wil uitgeven voor

milieubescherming, dan ligt hier een prachtige mogelijkheid. Een zo laag mogelijke aardgasprijs en geen extra wegenbelasting zouden een geweldige stimulans zijn voor het gebruik van aardgas als motorbrandstof. Waar men van regeringswege het onderzoek in Groningen reeds financiële steun heeft verleend, zou een dergelijke houding in dit opzicht eigenlijk logisch verwacht mogen worden.

Italiëans voorbeeld

Wat de kosten betreft overigens nog het voorbeeld uit Italië. De installaties die daar in veel auto's zijn ingebouwd komen op ongeveer duizend gulden. Omgerekend ligt de brandstofprijzen zeker zo'n 50 cent per liter lager.

In zeer korte tijd heeft men dus de installatiekosten eruit, n.l. bij een verbruik van 1 op 10, na ongeveer 20.000 kilometer rijden, d.w.z. in goed

Een van de Groningse bestelwagens, die op gecomprimeerd aardgas rijdt.

VOOR U UITGELEZEN

De angst van de doelmaan

Een van de belangrijkste vertegenwoordigers van de hedendaagse Europese literatuur is de jonge Oostenrijkse Peter Handke. Vooral zijn nu in het Nederlands verschenen roman **De angst van de doelmaan voor de strafschop** is een prachtig voorbeeld van een moderne vervreemdingsbeschrijving.

Die vervreemding, van het individu ten opzichte van de wereld om hem heen, loopt als een rode draad door de westerse literatuur vanaf het einde van de 19de eeuw. En nog steeds is dit het kernthema van onze hedendaagse literatuur, nog steeds is de invloed van schrijvers als Kafka en Joyce onmiskenbaar. Vooral na de tweede wereldoorlog heeft deze versenaringstandens een hoge vlucht genomen. Er is geen periode in de literatuur aan te wijzen waarin zo centraal het isolement van het individu staat. Dat dit nauw samenhangt met de versnelde kapitalistische expansie ligt voor de hand.

Ook op de vorm van de literatuur heeft dit zijn neerslag gehad. Hoe meer het individu centraal kwam te staan, des te minder voldeden de vooroorlogse literaire vormen. Vooral de conventionele roman, de vertelling waarbij een reeks personages zowel in hun handelingen als in hun gedachten, eigenlijk gehoorzaamt aan de wil van de verteller, moest het ontgelden. Talloze nieuwe vormen kwamen op, al

konden ze de oude roman niet definitief verdringen. De bekendste vernieuwing is die van de z.g. 'nouveau roman' geweest, een stroming waarin (zij het ook weer met tal van variaties) de ervaringen, gedachten enz. van één personage rechtstreeks, dus ook gezien door de ogen van dat personage, werden weergegeven: de z.g. bewijstijnsstroom kortom. Zo ook bij Handke: we volgen het personage, de ex-doelmaan Josef Bloch, gedurende enkele dagen in zijn handelingen, gedachten en gesprekken. We worden a.h.w. opgenomen in de werkelijkheid van Bloch. Dat is dan de gewone dagelijkse werkelijkheid, maar de manier waarop Bloch erin rondstapt en erop reageert is beslist niet normaal — ab-normaal in de meest letterlijke betekenis: Bloch past niet in de normen. Hij reageert ab-normaal op de tekens uit de maatschappij (zo maakt hij bijv. uit het oorspronkelijk in het boek niet gecroet wordt op dat hij ontslagen is), en gedraagt zich in al zijn handelingen even vreemd: hij stapt maar wat rond, doet reeksen eenvoudige maar zinloze dingen die onderling geen enkel verband vertonen; en passant wurgt hij een meisje — voor hem een even alledaagse handeling als het kopen van een krant. Hij lijkt op een marsman die hier verzeild geraakt is en toevallig wel onze taal spreekt.

Vreemder

Daarmee is een tweede kenmerk van de roman aangegeven, dat met het

eerste in verband staat (en waarop trouwens in de hele moderne literatuur een steeds sterker accent valt): de desintegratie van de taal. Naarmate de vervreemding t.o.v. de werkelijkheid toeneemt, wordt ook de taal steeds 'vreemder', de gesprekken die Bloch voert worden bijv. in de loop van het boek zinledig: niet alleen de wereld verwijderd zich, ook de mensen die de wereld bevolken worden steeds meer vreemden. Bloch mist dan ook totaal het vermogen om toneel te spelen, en zo het contact, het schijncontact, te handhaven. Dit is een derde belangrijk aspect: de overtuiging dat de mensen, juist door hun isolement, hun toevlucht moeten nemen tot acteren, tot het ophouden van de schijn van communicatie die in feite steeds minder wordt. De samenleving als een gigantische 'comédie humaine' dus. Wie niet meespeelt komt alleen te staan. Ook in de taal: want de 'toneelnormen' die het maatschappelijk leven bepalen, zijn ook 'taalnormen'. Voor een niet-acteur gaat de taal dus haar betekenis verliezen; vandaar dan ook dat Handke aan het eind een stukje in beeld-taal opneemt, in biografieën (een tekeningetje van een huis i.p.v. het woord huis, enz.). Het knappe is dat men dit stukje inderdaad kan lezen. De taal is voor Bloch overbodig geworden.

Een boek dat, doordat het zo afwijkt van het gebruikelijke patroon, verre van makkelijk is, maar dat voor wie in de vreemde werkelijkheid van Bloch weet door te dringen, een beklemd beeld van eenzaamheid oplevert.

J. J. W.

Verder verschenen

Al kan er van het weer in deze tijd van het jaar heel wat slechts worden gezegd, het heeft ook zijn voordelen. Zo biedt de gure wind en de erbij behorende regenbui een uitstekend klimaat voor het lezen van grietelverhalen. Bij **Classics Lector** in Naarden verschenen twee deeltjes die oude huizen en kloppengestenen tonen, die om te voeren, die onmenselijke kringen in het menselijke spel spelen. Alleen al de prestaties die de schrijver in het verleden leverde maakt de lezing van dit werkje de moeite waard. De andere uitgave van de Wereldbibliotheek betreft een aantal verhalen van **Rudyard Kipling**. Het wenshuis en andere verhalen. Kipling, vooral bekend als hoofdchirur van de Engelse bourgeoisie in oorlogstijd, heeft ook wel eens minder heldhaftig proza geschreven, zoals uit dit bundeltje blijkt. Uit de oorlogstijd is hier alleen **Mary Postgate** te vinden, een verhaal uit 1915 waarin een alleenstaande vrouw aan de Duitse paracuit doodt. De boeken kosten respectievelijk f 8,90 en f 7,90.

DE FANFARE VAN HEATH

ENGELANDS 'Civil Servants' — ambtenaren in rijksdienst — hebben donderdag massaal gestaakt. Het overgrote deel van de naar schatting kwart miljoen ambtenaren gaf gehoor aan de oproep van de vakbonden om met een eerste waarschuwingstaking de regering-Heath — hun werkgever — duidelijk te maken, dat aan het gesol met de salarissen snel een einde moet komen. Van Whitehall tot Glasgow stroomden bureaus, departementen, ministeries en andere gebouwen waarin overheidsinstanties zijn gevestigd, leeg. Op pleinen voor de gebouwen en in de kantines hadden stampvolle vergaderingen plaats.

Zelfs de klerken die tot de staf van de premier Heath behoren, gaven er de brui aan. Zij deponeerden een protestbrief op diens ambtswoning aan Downingstreet 10. Een gebeurtenis, dat in de regeringsgezinde bladen kreten van afkeuring opraiep, wat stel je voor: de 'dienaren van de kroon' die zomaar... de telefoons lieten rinkelen en de hozen om de schrijfmachines schoven....

En met evenveel afgrijzen werd geconstateerd, dat voor het eerst sinds 200 jaar de suppoosten van het befaamde Britse Museum de deuren sluiten, het douane- en immigratiepersoneel de ballies op de vliegvelden ontruimde met in hun voetspor verkeerleiders, telexisten, telefonisten etc.

De prijsopdrijvers

De woede-uitbarstingen in de burgerlijke pers illustreren in alle scherpte de verwarring, die er binnen de kring van de regering-Heath is ontstaan, nu de weerzin en het verzet tegen het loon- en salarisbeleid huizenhoog is opgelopen en op dit moment ook tot felle protestacties hebben geleid van het uitgebreide korps ambtenaren. De mannen met 'bolhoeden en paraplu's' zoals de Civil Servants vaak worden afgeschilderd, die jaren achtereen werd voorgedragen dat staken uit den boze was en door hen nimmer als middel tot het verkrijgen van salarisverbetering zou mogen worden aangewend, hebben Heath en de zijnen de stuipen op het lijf gejaagd.

Zij hebben het voorbeeld gevolgd van de honderdduizenden arbeiders in de havens, de mijnen, in de auto- en chemische industrie, die de door Heath op 6 november van het vorig jaar voor een periode van 90 dagen afgekondigde loon- en salarisstap bestrijden

en intrekking van deze maatregel eisen.

Voor de ambtenaren was de maat meer dan vol. Moeizame onderhandelingen hadden vorig jaar geleid tot de toezegging, dat de salarissen met een gemiddelde van veertig gulden per week zouden worden verhoogd. Die verhoging zou per 1 januari worden uitbetaald, maar Heath verordonneerde dat de loonstop ook op hen van toepassing was.

De twee bonden van rijksambtenaren die de acties organiseerden hebben inmiddels verklaard, dat op korte termijn nog omvangrijker stakingen zullen volgen.

Buitenlandse notitie:

Ambtenaren in verzet tegen loonstop

len volgen, als de door Heath voorbereide 'tweede fase' van de inkomenspolitiek slechts voortzetting van de bevrozing van de salarissen met nog eens zestig dagen zal inhouden. De tienduizenden werkers in de koloniale industrie, van het staatsgasbedrijf, de mijnwerkers, onderwijzers, landarbeiders en vele andere groepen loon- en salarisstakers denken er niet zo over. Ook zij zetten zich scherp voor acties tot verbetering van het levenspeil.

EEG-propaganda in het slop

WANT in korte tijd heeft de Conservatieve regering immers op de meest brutale wijze laten zien, dat zij de bevolking volledig wil laten opdraaien voor Englands toetreding tot de EEG. Terwijl lonen en salarissen werden bevroren, teneinde de grote Britse monopolies in staat te stellen de slag om de afzetmarkten door het laag houden van de productiekosten makkelijker te voeren, werden hetzelfde tijd de prijzen van tal van levensmiddelen en consumptiegoederen tot ongekende hoogte opgedreven. In enkele weken tijds stegen in Engeland de vleesprijzen met dertig tot vijftig procent; boter, brood, melk en vis en andere artikelen vlogen in

prijs omhoog. Van de met veel ophef door Heath beloofde 'prijsstop' is niets terechtgekomen en is in de praktijk een farce gebleken. Het is voor iedereen nu duidelijk, dat de loonwet die Heath in ijltempo door het Lagerhuis joeg, alleen maar ten doel had de superwinsten van de concerns en banken veilig te stellen, waarbij zij zich konden beroepen op EEG-aspraken tijdens de onderhandelingen in Brussel gemaakt. Intussen wordt de grote financiers van de Londense City de vrije hand gelaten en in staat gesteld hun kapitalen in lucratieve objecten in andere EEG-landen te steken, o.a. in ons land. Omgekeerd worden de op bestedingsbeperking gerichtte maatregelen van de regering-Heath door de regeringen van de andere EEG-landen aangegrepen om de lonen te drukken, onder het voorwendsel van 'harmonisatie' van lonen en prijzen.

In Engeland proberen de Conservatieven intussen de groeiende ontevredenheid te overstemmen met een propaganda-campagne rondom de toetreding tot de EEG. Miljoenen ponden steling zijn er uitgetrokken om de bevolking de 'zegeningen van het Europa van de Negen' aan te praten. In het kader van deze propaganda-campagne worden televisieklips, radiolusteraars en krantenlezers overstroomd met redevoeringen van Heath op galadiners, waarvoor figuren als Luns en Mansholt opdraven en waar zich alleen de elite van de industrie- en bankwereld vertoont. Operavorstellingen en concerten wisselen elkaar met de regelmaat van de klok af, als onderdeel van de zogeheten 'Fanfare voor Europa' — zoals die door een stel reclamebureaus in alderij in elkaar is gedraaid en waarbij de BBC in regeringsopdracht televisieshows produceert die het aankijken niet waard zijn. Gezegd moet worden, dat ook de programmamakers in Hilversum hun partijtje in deze fanfare meeblazen en de afgelopen weken geen gelegenheid voorbij hebben laten gaan om de beeldduist te misbruiken voor dit soort EEG-propaganda. De jongste ontwikkelingen in Engeland tonen echter aan, dat de EEG-ballonnen van Heath worden doorgeslagen en diens hele EEG-fanfare als vals wordt ervaren. De vloeken, die nu over de hoofden van de 'Civil Servants' worden uitgestort, de geschreefde EEG-reclame die het verzet tegen Heath' loonpolitiek moet overstemmen, kunnen niets veranderen aan het feit, dat Heath — als spreekbuis van de monopolies — nog meer in het isolement is gedrongen.

J. de B.

Deep Purple

Hard rock is hard, alles helemaal open — het is imposant vanuit zijn kwantiteit en omdat die heel groot is, is het heel imposant. Dat is een hele, om niet te zeggen z'n hele verdienste. Waarbij het niet verboden is verdienste letterlijk te nemen. Hard rock heeft bepaald commerciële aspecten. En het hele sprookje van de reuzen stort in als je ze kleiner maakt. Feitelijk is hard rock dus misschien wel helemaal niets. Black Sabbath, Ten Years After en Grand Funk duiden daar ook op; ze maken overbodige muziek. Uitzondering is Deep Purple, terwijl ik niet zou protesteren als bijvoorbeeld Jethro Tull tegen deze categorie aangeplakt zou worden. Beide groepen hebben gemeen dat ze in Jon Lord, resp. Ian Anderson een aanvoerder hebben met muzikale ideeën, een herkenbaar gezicht en meer presentie dan bluf. Deep Purple bracht in een wat kitscherige goudlak-gekleurde hoese dubbele live-plaat Made in Japan (Purple Records 5 188-93.915/16) uit, en dan komen ze ook 28 januari in de Amsterdamse Oude RAI spelen. Dat concert moest maar gezien worden, want een live-plaat is nog half zo live niet als levend. Vooralnog hebben we ons tot de plaat te beperken. Ze hebben de herkenbare bedoeling om niet alleen hard te spelen, maar ook overigens monumentale muziek uit te stoten. Met een weidse architectonische conceptie en een nogal symfonisch resultaat. Het kan uit de

nevelige verte lijken op de vergeefse bedoelingen van Black Sabbath, het verschil daarmee moge subtieler zijn dan de muziek van Deep Purple is — dat verschil is nochtans groot genoeg om over de grens heen te komen die Malvina Reynolds heeft getrokken tussen ticky tacky en baksteen. Hun muziek is echt. Ze wordt weliswaar ruw opgezet, in grove lijnen — maar daarmee trekt de zaak zich boven zijn geluidsniveau uit. De nummers van Made in Japan zijn bekend; hoofdzakelijk van Machine Head. Nieuw is Strange kind of woman op kant drie, stevig swingend en evenals de overige nummers een halve plaatkant lang, zonder dat het gaat vervellen. Alleen 'The Mule' wordt met een langdradige en tamelijk eindeloze drum-solo verknald, wat spijtig is na de bemoeidame aanzet. Nummers als Highway star, Smoke on the water en Space truckin', dat de hele kant vier beslaat, zijn wat nonchalant, meer ingesleten dan op Machine Head. Daardoor wel wat minder intens, maar het blijft verdienstelijke muziek om de stemming erin te houden.

r. b.

Woody Guthrie

De Amerikaanse folklanger Woody Guthrie heeft over alles gezongen waar een mens redelijkerwijs over zingen kan, en had daarbij geen selectie publiek op het oog. Deze open instelling komt wel bijzonder sterk naar voren in de liedjes die hij voor kinderen schreef, zoals die te horen zijn op Songs To Grow On (Transatlantic XTRA 1067). Het zijn oersimpele liedjes, met oersimpele onderwerpen zoals daar zijn het opstaan, wassen, een ritje in de auto (jazeera: bpr brpr, oesaa). Maar het plezier waarmee hij ze zingt laat geen twijfel bestaan over het feit dat hij zijn publiek niet zo belangrijk vond als zijn publiek. Het zijn niet alleen simpele liedjes, ze zijn ook geestig en laten horen dat Woody kinderen als echte mensen beschouwde. Hij had geen behoefte om ze te belerende teksten voor de voeten te gooien of ze met zoetigheid te overvelen. Hij zingt dat het zo gezellig is als iedereen een handje geeft en 'Howdido' zegt, maar veel verder gaat zijn pedagogische activiteiten niet. 'Ik wil niet dat kinderen volwassenen zijn,' heeft hij zelf gezegd. Songs To Grow On klinkt ook daarom zo aanlokkelijk en oprecht. Ik hoor deze muziek in ieder geval liever dan die van De Schellebellen.

bas vd horst

Ondanks nieuwe mogelijkheden voor steenkolenproductie

Regering blijft vasthouden aan volledige mijnsluiting

(Van een onzer verslaggevers)

Uit allerlei berichten en publicaties van de laatste tijd blijkt, dat zowel het dreigende tekort aan energiebronnen over een aantal jaren, als de verwerking van kolen tot 'schone brandstof' in de vorm van synthetisch aardgas, nieuwe grote mogelijkheden openen voor de steenkolenindustrie. Dat heeft er onder meer toe bijgedragen, dat in Engeland de conservatieve regering plannen heeft bekend gemaakt om in de komende vijf jaar negen miljard gulden uit te geven voor de instandhouding van de mijnindustrie, terwijl ook in West-Duitsland de regering vasthoudt aan een politiek

Instandhouding 'te duur' vindt Langman

Hoe de regering denkt over de mogelijkheid om door steunverlening de Nederlandse mijnen open te houden, is gebleken uit het antwoord dat VVD-minister Langman dezer dagen gaf op vragen uit de Tweede Kamer betreffende de steenkolenindustrie. Hij zei daarin, dat instandhouding der thans nog in bedrijf zijnde Nederlandse mijnen terwille van de zekerheid van energie-voorziening om productie-

Pompidou nodigt Breznjef uit

President Pompidou heeft CPSU-secretaris Breznjef uitgenodigd voor een bezoek aan Frankrijk. Dit is medegedeeld in een Sovjet-Frans communiqué na afloop van de tweedaagse besprekingen in Minsk, de hoofdstad van Wit-Rusland. In het communiqué wordt meegedeeld dat de uitnodiging is aanvaard en dat de data van het bezoek later zullen worden vastgesteld.

Staking in El Ferrol

Ongeveer 5000 arbeiders van een van de schepenwerf in de Spaanse haven El Ferrol zijn vrijdag in staking gegaan ter ondersteuning van hun loonwinsten. El Ferrol ligt in het noordwesten van Spanje. Vorig jaar maart deed zich in deze stad een grote stakingsbeweging voor. Twee stakende arbeiders werden toen tijdens een demonstratie in het stadscentrum door de Franco-politie doodgeschoten.

Het weer

Vooruitzichten voor zondag en maandag: Voornamelijk droog met vooral aanvankelijk opklaringen. Ongeveer normale temperaturen.

van subsidiëring en andere steunmaatregelen voor de kolenindustrie. Onder de bevolking in Zuid-Limburg is nieuwe onrust en verontwaardiging groeiende, nu blijkt dat het demissionaire kabinet-Biesheuvel ondanks deze feiten star wil blijven vasthouden aan het plan tot volledige sluiting van de resterende vier Nederlandse mijnen, waar nog zo'n negenduizend mensen werken. Met steeds meer kracht komt de eis naar voren, dat deze mijnen met steun van de regering opgehouden zullen worden, zowel om de werkgelegenheid niet verder af te breken, als om de toekomstige energiebehoeften te kunnen dekken.

technische redenen een 'te duur middel' zou zijn. Uit het verdere antwoord blijkt, dat de VVD-minister het volkomen logisch vindt dat men beter goedkope kolen elders (in de Ver. Staten en Australië) kan kopen. Het aspect van de werkgelegenheid komt daarbij helemaal niet in het geding. Toch is dat juist het belangrijkste aspect van deze zaak. De voorzitter van de Kamer van Koophandel voor de mijnstreek, de heer B. van Sloobe heeft gisteren in zijn nieuwjaarsrede daar nog eens nadrukkelijk op gewezen. Aan de herstruc-

turering van de mijnstreek wordt nog steeds niet voldoende planmatig gewerkt, zo verklaarde hij, 'en wij weten beslist niet waar we aan toe zijn'. Hij wees er voorts op, dat alleen in de Oostelijke mijnstreek in zeven jaar tijd de werkgelegenheid met ongeveer 14.000 arbeidsplaatsen is verminderd. De ernst van de situatie wordt ten dele versluierd door de sterk toegenomen pendel naar West-Duitsland. De heer Sloobe hekelde het feit, dat aan de ene kant wel vastgelegd is dat voor eind 1974 ook de laatste 8800 arbeidsplaatsen in de kolenmij-

nen zullen vervallen, wanneer de sluiting wordt voltooid, maar dat er nog niets anders voor in de plaats gesteld wordt en daarvoor ook geen geld beschikbaar gesteld wordt.

Pensioenfonds Staatsmijnen NKV weert NVV-bond uit bestuur

Volgens het blad WIK van de Industriële Bond van de Staatsmijnen (DSM) geweerd door optreden van de Industriële Bond NKV en de Unie BLHP. Van het oude bestuur was een districtsbestuurder van de Industriële Bond NVV voorzitter. Hij is door de katholieke bonden geweerd als bestuurder van het pensioenfonds, nadat de NVV-bond zich heeft verzet tegen de nieuwe pensioenregeling.

Petitie aan Biesheuvel aangeboden

Euratom-personeel Petten voor behoud onderzoekscentrum

(Van een verslaggever)

Vertegenwoordigers van het personeel, dat werkzaam is bij het onderzoekscentrum van Euratom in Petten, hebben gisteren aan premier Biesheuvel een petitie aangeboden waarin de regering met klem wordt gevraagd al het mogelijke te doen om sluiting van het centrum te voorkomen. De petitie is ondertekend door 134 van de ongeveer 160 personeelsleden; een woordvoerder van het personeelscomité zei ook dat slechts zeer weinigen geweigerd hadden hun handtekening te zetten. Een aantal mensen zijn met verlof.

Inkrimpingsplan in EEG-ministerraad

De plannen tot sluiting van het Euratomcentrum in Petten zullen naar alle waarschijnlijkheid aan de orde komen tijdens de EEG-ministerraad die op 18 januari in Brussel bijeenkomt. Aan de orde is dan een rapport waarin inkrimping van de Euratomactiviteiten wordt aanbevolen. Van deze inkrimping zou in de eerste plaats het centrum in Petten het slachtoffer moeten worden; de centra in West-Duitsland en België zouden blijven voortbestaan terwijl voor Italië geringere bezuinigingen op het programma staan. In hun petitie dringen de personeelsleden van Euratom-Petten (wetenschapsmensen uit verschillende EEG-landen) erop aan dat het

Nederlandse centrum in elk geval bestaand blijft met dat onderzoek dat volgens het EEG-rapport naar het Italiaanse Istra zou moeten verhuizen. Daarnaast wijzen zij erop dat naast het genoemde onderzoek een belangrijke taak van het Euratomcentrum ligt in de gemeenschappelijke exploitatie met het Reactor Centrum Nederland van de Hoge Fluxreactor in Petten. Het Euratom-personeel stelt in zijn petitie dat wanneer niet alle EEG-landen interesse hebben voor het daar verrichte werk, een financieringscommissie gevonden zou moeten worden. Het personeel dringt er voorts op aan, dat het voortaan wordt betrokken bij het bepalen van de toekomstige activiteiten in Petten. Nieuwe taken zouden kunnen liggen op het terrein van de bestrijding van de milieu-vervuiling en op het gebied van onderzoek naar

de reactorveiligheid en naar de verwerking van radio-actieve afval. Na ontvangst van de petitie heeft Biesheuvel minister van Economische zaken Langman zal leggen. Hij zegde toe dat het kabinet bij zijn beraad over het standpunt het oordeel van het Euratom-personeel zal betrekken.

Diplomatieke betrekkingen Spanje-DDR

Spanje en de Duitse Democratische Republiek hebben besloten volledige diplomatieke betrekkingen aan te gaan en ambassadeurs uit te wisselen, aldus heeft het ministerie van buitenlandse zaken in Madrid vrijdag bekend gemaakt. Spanje is het 62ste land dat de DDR erkent. Omgekeerd is de DDR het eerste socialistische land dat diplomatieke betrekkingen met Madrid krijgt. Eerder deze week knoopten IJsland en Denemarken betrekkingen met de DDR aan.

BEELDSPRAAK

Uit De Kunst is een opmerkelijk televisieprogramma, dat om onbekende redenen door de NOS althud op een zeer laag tijdstip wordt uitgezonden. Het is een programma dat, de naam zegt het al, zich bezig houdt met allerlei facetten van de kunst, en voor de NOS lijkt dat reden te zijn om te veronderstellen dat het geen programma kan zijn voor een groot kijkerspubliek. Ik weet niet of er ooit onderzoeken zijn gedaan naar de kijkcijfers, maar het staat vast dat een belangrijk deel van het kijkerspubliek weigert om tot midden in de nacht te wachten op een op zichzelf toch best informatief programma. Die mensen missen daarmee een goede uitzending, die meer kwaliteit in zich bergt dan de meeste andere NOS-programma's die wel op de uren met een grote kijkcijfer worden uitgezonden. Een en ander kan enkel alleen omdat in de NOS-toch blijktbaar ten onrechte de kunst als een elite-zaak wordt beschouwd.

Uit de kunst

steld wat van hun bedoelingen en uitgangspunten te vertellen. Daarmee wordt de kijker een indruk gegeven van een aantal zaken, die hem in staat stelt desgewenst zelf een keuze te maken.

De aflevering van deze week behandelde zo in een half uur acht onderwerpen, die een breed vlak bestreken van film, toneel, opera, muziek en keramiek; elk onderdeel derhalve vrij kort en dus onvermijdelijk soms wat oppervlakkig, maar mede daardoor in staat om te blijven boeien.

T.B.

VERKOOPADRESSEN VIETNAM-AFFICHE

Op verzoek van het Amsterdamse werkkomité publiceren wij hieronder de lijst met verkoopadressen in Amsterdam waar de Vietnam-affiche Nixon teken nu verkrijgbaar is:

CENTRALE ADRESSEN
Jongeren voor Vietnam Nieuwe Keizersgracht 61 tel. 225799; PPR Bloemstraat 59 tel. 227342; Felix Meritis Keizersgracht 324 tel. 62565; NVB Alexanderkade 2 tel. 949619; ASVA Weesperstraat 61 tel. 225771; SRV De Boelelaan 115 tel. 453600.

CENTRUM
Nieuwmarktbuurt Oude Schans 10 b/c tel. 242436 (na 17.00 uur); Plantagegeburt Plantage Badlaan 8 h. geen telefoon; Binnenstad (tussen Leliegracht en Amstel) Kerkstraat 445 tel. 235283; Jordaan (West) Elandsgracht 35 tel. 62577.

WEST
Bos en Lommerbuurt Jul. van Stolberglaan 7 h tel. 822935; Hoofddorpplein e.o. Woestduinstraat 7 h tel. 179919; Staatsliedenbuurt Van Oldenbarneveldstraat 30 tel. 167153; Spaarndammerbuurt Zaandammerbuurt 60 tel. 827674; Kinkerbuurt Jacob van Lennepkade 309 tel. 187896; Osdorp Nierkerkstraat 29 tel. 101848; Slotermeer Dorus Rijkshof 17 tel. 132987; Geuzenveld Bouwen Ewoudstraat 7 h tel. 110834; Slotervaart J. C. Voshol 11 tel. 154083; Surinameplein e.o. Nieuwkerkstraat 25 tel. 129234; Mercatorplein Orthellusstraat 345 tel. 162980.

NOORD
Oud Noord Anemoonstraat 12 h tel. 267199; Banne Bulkuiltoel Joggershof 33 tel. 262281; Tuindorp Oostzaan Bovenkruis 7 tel. 310291; Nieuwendam (zuid en oost), Hoogvroustraat 26, tel. 388439; Nieuwendam (noord), Wieringerwaardstraat 201, tel. 729976.

OOST
Transvaal, Maritzstraat 7, tel. 921900; Indische Buurt, de Achterstraat 92, tel. 71286; Oosterpark, Ruysstraat 129, tel. 945923; Watergraafsmeer, Ringdijk 25, tel. 928396; Dapperbuurt, Czaar Peterstraat 113, g.t.; Bijlmermeer (west), Hogevecht 93, tel. 968699; Bijlmermeer (oost), Kralenbeek 634, tel. 967494.

ZUID
Amstelveenseweg e.o., Valeriusstraat 21, tel. 761224; Concertgebouwuurt, Joh. Verhulststraat 26 bv, tel. 729672;

Stadionbuurt, Stadionkade 110, tel. 768755; Buitenveldert, Weijenburg 41, tel. 420427; Rivierbuurt, Deurloostraat 127, tel. 737616; De Pijp, Van der Helstraat 21, tel. 730935.

AMSTELVEEN
Mr. Rijnstlaan 1, tel. 413931.

Weer explosie door gaslek in Barcelona

In de arbeiderswijk Horta van de Spaanse stad Barcelona zijn donderdag twee huizen verwoest als gevolg van een explosie. Acht personen raakten gewond van wie drie ernstig. Het schijnt dat een lek in een gasleiding de oorzaak van de explosie, is geweest.

Een groot aantal explosies, die alle aan gaslekken werden toegeschreven, heeft in de afgelopen 12 maanden in Barcelona minstens 25 mensenlevens gekost. Nog niet zo lang geleden had de regering nieuwe regels afgekondigd voor het verbeteren van de gasleidingen in en naar woongebieden.

Onderzoek extra-parlementair kabinet

(Vervolg van pagina 1)

teren uitsluitend 'om procedurele redenen' hun verzoek aan Ruppert te hebben gericht. Volgens Wiegels moet de VVD er rekening mee houden, dat de KVP al veel eerder voorkeur voor een extra-parlementair kabinet had. Zelfs zag hij zo'n kabinet als 'het laatste redmiddel'. Over het al of niet meedoen aan een extra-parlementair kabinet heeft de VVD-fractie nog geen mening. 'Ik weet ook helemaal niet of het te vormen is', aldus Wiegels. Biesheuvel, die tot de minderheid in zijn fractie behoort die al zijn kaarten op herstel van de oude vijf had gezet, heeft gisteren verklaard niet optimistisch te zijn over de kansen op vorming van een extra-parlementair kabinet. Hij herhaalde dat de besprekingen met

Campagne op scholen

(Vervolg van pagina 1)

zullen op verschillende scholen toelichting op het lesproject geven.

Tienduizenden pamfletten

Maandag zullen door de organisatie die deel uitmaken van het comité voor Vietnam op grote schaal pamfletten worden verspreid via de informatie over de Vietnamcampagne. Deze pamfletten worden verspreid door de organisatie die deel uitmaken van het comité voor Vietnam op grote schaal. De verkoopactie van het nationale fische door scholieren, die vrijdag januari een hoogtepunt zal krijgen, worden gevolgd door een grote markt in Krasnapolsky. Op sommige scholen is de verkoop reeds van start gegaan. Op de Osdorper Scholengemeenschap werden in een kwartier tijd 50 pamfletten verkocht; op verschillende scholen hangt het affiche voor de men van klaslokalen.

Bijeenkomst Waterlandcollege

Op het Waterlandcollege in Amsterdam-Noord heeft gistermiddag in kader van de Vietnamcampagne een massale bijeenkomst plaatsgevonden waar 300 leerlingen bijeenkwamen. Namens het Jongerencomité voor Vietnam door Puyruyter het woord. Er werden 75 affiches verkocht en er werd een werkgroep van 30 leerlingen vormd die de activiteiten van volgende week zullen voorbereiden.

Vormingscentra

Vrijdagavond werd tijdens een bespreking van vertegenwoordigers van Amsterdamse districten van het A.V. en de KWJ besloten een beroep te doen op de staven van de Amsterdamse vormingscentra voor werkende jongeren om ook daar de discussie over Vietnam en de affiche-verkoop te organiseren en te stimuleren, zoals dat vorige week ook op de openbare scholen gebeurde.

Wielrennen

Spaartak Leningrad heeft vrijdag Praag de eerste wedstrijd tegen de via Praag voor de kwartfinales het toernooi om de Europese balbeker voor bekervoorwinnaars (de met 72-53 gewonnen. De Russen was 28-21 in het voordeel van de Russen.

Na een langdurige ziekte is van ons heengegaan onze lieve zorgzame, vrouw en moeder

SONJA VAN ZOEST-VAN STRATUM
op de leeftijd van 57 jaar.

Aalsmeer, D. J. van Zoest
Amsterdam, J. van Zoest
S. van Zoest-Simons
Aalsmeer, S. van Zoest

Aalsmeer, 10 januari 1973.
Helling 9
De tereardestelling zal plaats vinden maandag 15 januari a.s. om 13.00 uur op de Nieuwe Algemene Begraafplaats te Aalsmeer.
Thuis geen bezoek.

De overledene is opgebaard in de rouwkamer van het Bejaardencentrum 't Kloosterhof te Aalsmeer. Condoleantiebezoek aldaar zaterdag van 16.00-17.00 uur, ingang Gerberastraat 2.

Op 77-jarige leeftijd is overleden, donderdag 11.01.01 onze trouwe partijgenote

Sonja van Zoest-van Stratum
Wij verliezen in haar een hard werker en strijder voor verdediging en socialisme en zullen haar werk voortzetten.

CPN afdeling Aalsmeer en Haarlemmermeer
Te koop gevraagd
PLATEEL AARDEWERK
klokken, borden en vazen, door verzamelers.
Graag briefkaart aan woonboot Elisabeth, Fijnheide t/o 23 Den Haag.

Bij ons de modernste TOURINGARS
speciale touringcarchauffeurs met talentkennis. Oortwijn & Zns. Touringcarbedrijf Oude Pekela. Telefoon: 05973 - 2514.

Bel 010-297445

Vervoersbedrijf Collee

WILT U VERHUIZEN? OF HEEFT U IETS TE VERVOEREN? DAT KAN HEEL VOORDEELIG.

Ook voor bedrijven die overbelast zijn

— van 1 tot 6 ton —

Bel eens voor nadere inlichtingen 010-297445

Fa. D. ELLERMAN
Goedkoopste opticien van Nederland.
Nieuwe Leliestraat 20. Tel.: 63858. P.V. Knollendamstr. 3. Tel.: 222576. Amsterdam-C.

BELOFTE 24 99 99
voor alle repar. en opnieuw vertrekken van uw meubelen. Ook termijn.

MEERSSCHAERT
voor al uw brandstoffen
Ger. Doustraat 118. Tel. 79 77 11

adver-

teren

doet

verkopen

CASH AND CARRY TEGELHANDEL

DE BOUWVAKKER

HET GOEDKOOPSTE ADRES VAN NEDERLAND
HOLLANDE TEGELS WITTE HOLLANDE TEGELS

10 x 20 cm 13'-
15 x 15 cm 0,14 p. st.

excl. B.T.W.

NU MEER DAN 200 SOORTEN
GRATIS ADVIES DOOR ONZE VAKMAN
wand- en vloertegels, lijn, voegvulsel, ook uw zotwerk
Geopend maandag t.m. vrijdag 7.30 tot 17.00; zaterdag van 8 tot 16.00.
DONDERDAG KOOPAVOND
BROUWERSGRACHT 288
AMSTERDAM (achter Haarlemmerdijk) TELEFOON 020-253477

Beck & Van Essen

voor onderdelen

en reparaties

TRABANT

SCALDIA

SKODA

ZASTAVA

LADA

Westerstraat 24-26

Telefoon: 2415 75.

Gelukkig

Iedereen is weer beter!

Eindelijk kunt u nu gaan zien

Hugo Claus'

De

Vossejacht

met o.a. Fons Rademakers als Volpone,

Gus Hermus als zijn knecht

Moens en Caro van Eijk als

de 102-jarige prinses Marina

STADSSCHOUWBURG

AMSTERDAM

zaterdag 13 + zondag 14

januari;

zaterdag 20 + zondag-

midag 21 januari

Amsterdam Theat

Liggen zo uw problemen?

Koop of laat repareren bij

Al is zijn kost

De man

van 't vak

service met gemak

STOFZUIGER

SPECIALIST

De man

van 't vak

service met gemak

Sinds 1925 dealers

Excelsior STOFZUIGERS

onderdelen - rep.-lnt.

ADAX - Verwarming

Van Woustr. 17, tel. 79 05 55.

TV- en radioprogramma

TELEVISIE

Vanavond

NEDERLAND I
17.30-18.15 K Nederlandse kampioenschappen Schaatsen te Heerenveen. 18.45 K Ti-ta-tovenaar. 18.55 K Journaal. 19.05 K Coronation Street. 20.00 K Journaal. 20.20 K Een van de Acht. 22.20 K De Ombudsman. 22.45 Daar komen de Schutters, tv-serie. 23.15-23.20 K Journaal.

NEDERLAND II
18.45 Ti-ta-tovenaar. 18.55 K Journaal. 19.05 K Follyfoot, tv-serie voor de jeugd. 19.30 K Sport. 20.00 K Journaal. 20.21 K Sport. 20.40 K François Gaillard en het leven van anderen, tv-serie. 21.41 K Country & Western. 21.56 K Een kar vol verhalen. 22.15 K Sport. 22.20 Parce Majere, satirisch programma. 22.45 K Hier en Nu. 23.15 K Dagsluiting. 23.20-23.25 K Journaal.

DUITSLAND I
20.00 K Journaal. 20.15 K Die drei Dornhügel, plattelandsdrama. 21.45 K Trekking Lotto. K Journaal. Daarna: K Het woord voor de zondag. 22.05 Lohr der Angst (Le salubre de la peur), Franse speelfilm uit 1982. 0.10 K Journaal.

BELOIR (Nederland)
18.45 Journaal. 20.10 K De vrolijke dokters van St. Swithin's (Doctor in charge), tv-feuilleton. Af. 8. 20.35 K Echo. 21.05 K Radio en tv-het 1973 (1). 21.30 K Mannix, politie-serie. 22.20 K De Vrijheid. 22.45 K Journaal. 23.20-23.25 K Belgische kampioenschappen bijtarten.

BELOIR (Nederland)
18.45 Journaal. 20.10 K De vrolijke dokters van St. Swithin's (Doctor in charge), tv-feuilleton. Af. 8. 20.35 K Echo. 21.05 K Radio en tv-het 1973 (1). 21.30 K Mannix, politie-serie. 22.20 K De Vrijheid. 22.45 K Journaal. 23.20-23.25 K Belgische kampioenschappen bijtarten.

NEDERLAND II
17.00-18.00 K Nederlandse Kampioenschappen Schaatsen te Heerenveen. 18.45 Vooraf - Informatie schooltelevisie. 18.55 K Ti-ta-tovenaar. 19.00 K Journaal. 19.05 K Happy, tv-serie voor de jeugd. 19.30 K Sport. 20.00 K Pandorathiek. 20.45 K Oh mijn Papa. 21.10 K Studio Sport. 21.35 K Dokter ja, dokter nee, medische rubriek. 22.05

K Markant, filmportret van Dr. J. J. Buskes. 22.55 K Journaal. 23.00-23.30 K Milieubescherming - les 2.

DUITSLAND I
20.00 K Journaal. 20.15 K Documentaire. 21.00 K Der zehnte Tag, Frans-Italiaanse speelfilm. 22.50 K Journaal.

BELOIR (Nederland)
18.45 Journaal. 20.10 K De vrolijke dokters van St. Swithin's (Doctor in charge), tv-feuilleton. Af. 8. 20.35 K Echo. 21.05 K Radio en tv-het 1973 (1). 21.30 K Mannix, politie-serie. 22.20 K De Vrijheid. 22.45 K Journaal. 23.20-23.25 K Belgische kampioenschappen bijtarten.

Maandag

NEDERLAND I

10.45-12.00 Schooltelevisie.

RADIO

Vanavond

HILVERSUM I 402 m
18.00 Nieuws. 18.15 Dingen van de dag. 18.20 Ditz. Ditz. 18.30 V. V. 18.40 De Scala. 19.05-19.50. 20.00 S Promenade Orkest met soliste. 20.55 S Waaldracht. 21.35 S V.A.R.A. Dansorkest met solisten. 22.00 Hallo! - Is hier iemand? 22.30 Nieuws. 22.40 Nieuws. 23.00 Late. 23.10 De jaren vijftig in doornie. 23.55-24.00 Nieuws.

HILVERSUM II 298 m
17.45 Café-chantant. 18.15 Uit de pers. 18.30 Nieuws. 18.45 K Kort-binnenkort. 19.00 S Concert. 19.15 K Hier en Nu. 19.30 S Goed bekeken. 19.50 Pianisten van thans en toen. 20.55 S Om de Kunst. 21.15 S Zaterdagavondconcert. 22.30 Weeksluiting. 22.50 Nieuws. 23.05 S Postduin. 23.55-24.00 Nieuws.

HILVERSUM III 240 m
18.00 Nieuws. 18.15 Dingen van de dag. 18.20 Ditz. Ditz. 18.30 V. V. 18.40 De Scala. 19.05-19.50. 20.00 S Promenade Orkest met soliste. 20.55 S Waaldracht. 21.35 S V.A.R.A. Dansorkest met solisten. 22.00 Hallo! - Is hier iemand? 22.30 Nieuws. 22.40 Nieuws. 23.00 Late. 23.10 De jaren vijftig in doornie. 23.55-24.00 Nieuws.

HILVERSUM III 240 m
18.00 Nieuws